

Deiliskipulag fyrir Geysissvæðið í Haukadal, Bláskógabyggð

Greinargerð

24. ágúst 2015

Unnið fyrir Bláskógabyggð af
Landmótun sf. Hamraborg 12, 200 Kópavogur
Greinargerð: Einar E. Sæmundsen
Uppsetning greinargerðar: Jóhann Sindri Pétursson

Myndir:
Landmótun sf.
Steinsholt sf.
Vegagerðin
Þorvaldur E. Sæmundsen
Forsíðumynd:
Einar E. Sæmundsen

Deiliskipulag fyrir Geysissvæðið í Haukadal, Bláskógabyggð

LANDMÓTUN.

Deiliskipulag þetta sem auglýst var skv. 41. gr. skipulagslaga nr. 123/2010

frá og með _____ til og með _____

var samþykkt í sveitarstjórn Bláskógabyggðar þann _____

Sveitarstjóri

Gildistaka deiliskipulagsins var auglýst í B-deild Stjórnartíðinda

þann _____ nr. _____

EFNISYFIRLIT

1.	INNGANGUR.....	6
2.	LÝSING DEILISKIPULAGS.....	6
3.	EFNI OG UMFANG DEILISKIPULAGS.....	7
4.	MÁLSMEDFERÐ, SAMRÁÐ OG KYNNING.....	7
5.	FYRIRLIGGJANDI STEFNA OG AÐRAR ÁÆTLANIR.....	7
6.	STAÐHÆTTIR OG UMHVERFISAÐSTÆÐUR.....	10
	Um jarðfræði Geysis og nágrennis	10
	Ásýnd Geysissvæðisins – samspil lands og manns.....	10
	Svæði með verndarákvæðum.....	11
7.	HVERIR OG NÖFN ÞEIRRA Á SVÆÐINU	11
8.	EIGNARHALD LANDS.....	14
9.	FORNLEIFAR.....	15
10.	KOMUR FERÐAMANNA.....	16
11.	SAMGÖNGUR.....	17
12.	DEILISKIPULAGSSKILMÁLAR.....	18
13.	FJÖLBREYTTAR GÖNGULEIÐIR.....	20
14.	UMHVERFISSKÝRSLA.....	23
	Samantekt umhverfismats.....	23
	Aðferðir við umhverfismat.....	23
	Umhverfismat áætlunar og valkostir.....	24
	Niðurstaða umhverfismats.....	26
15.	HEIMILDASKRÁ.....	27
	VIÐAUKI I. FRAMTÍÐARSÝN TIL SKÝRINGAR.....	28

1. INNGANGUR

Deiliskipulag fyrir Geysissvæðið byggir á og er nánari úrvinnsla á vinningstillögu í „Hugmyndasamkeppni um skipulag og hönnun Geysissvæðisins í Haukadal“ sem haldin var 2013-2014. Vinningstillagan gerði auk annars ráð fyrir nýrri legu Biskupstungnabrautar sunnan byggðar. Á vinnslutíma deiliskipulags hefur Vegagerðin gert frumathugun á breyttri legu vegarins.

Flutningur Biskupstungnabrautar er mikilvæg forsenda fyrir framtíðaruppbyggingu á Geysissvæðinu. Lokaúrvinnsla á legu vegarins þarf lengri tíma og mun verða mótuð nánar við endurskoðun aðalskipulags Bláskógabyggðar sem stendur yfir.

Afmörkun deiliskipulagsins er hverasvæðið umhverfis Geysi og Strokk. En athugunarsvæði/áhrifasvæði deiliskipulagsins tekur til stærra svæðis frá Þjóðvegi að Laugaá með Laugarfelli.

Samstarf og/eða samráð mun verða haft við aðra skipulagsráðgjafa sem koma að skipulagsvinnu á aðliggjandi svæðum.

2. LÝSING DEILISKIPULAGS

Í samræmi við ákvæði skipulagslaga nr. 123/2010 og skipulagsreglugerðar nr. 90/2012 var gerð lýsing á skipulagsverkefni og matslýsing og hún auglýst í fjölmiðlum 2. október 2014.

Kynningar- og íbúafundur vegna lýsingar deiliskipulagsins var haldinn á Hótel Geysi 6. okt. 2014.

Að loknum auglýsingatíma og kynningu bárust 4 ábendingar frá lögboðnum umsagnaraðilum:

Ábending frá Vegagerðinni dags. 8.10.2014:

Lýsir fyrirvara við lýsinguna vegna flókinna aðstæðna og vanda við að finna nýja og breytta legu á Biskupstungnabraut. Til skýringar var farið á fund Vegagerðarinnar eftir að þessar ábendingar bárust og óskað eftir því að gerð yrði frumathugun á nýrri veglínu sem nú liggur fyrir.

Ábending frá Skipulagsstofnun dags. 16.10.2014:

Minnir á að deiliskipulagstillagan sé háð umhverfismati áætlana nr. 105/2006. Ennfremur að kynna þurfi Skipulagsstofnun og UST deiliskipulagið með góðum fyrirvara svo nægur tími gefist til yfirlestrar.

Ábending frá Umhverfisstofnun dags. 22.10.2014:

Bendir á mikilvægi þess að frárænsli frá áhrifasvæði deiliskipulagsins verði í samræmi við reglugerð nr. 798/1999.

Ábending frá Heilbrigðiseftirliti Suðurlands dags. 24.10.2014:

Gerir ekki athugasemdir á þessu stigi.

Ábendingar umsagnaraðila hafa verið hafðar til hliðsjónar við vinnslu deiliskipulagsins.

3. EFNI OG UMFANG DEILISKIPULAGS

Megináhersla tillögunnar er:

- að horfa á Geysissvæðið á heildrænan hátt, náttúrufyrirbærið Geysi, aðliggjandi byggð og þjónustu við ferðamenn
- að bæta aðgengi og frágang á umhverfi Geysissvæðisins sem hefur látið á sjá með auknum ferðamannastraumi
- að auka vernd hins náttúrulega umhverfis og náttúrufyrirbæranna, hveranna og hverasvæðisins
- að greiða úr hinni miklu umferð og aðskilja gangandi og akandi vegfarendur á svæðinu til að tryggja öryggi og ánægju ferðamanna
- að miðla upplýsingum og fræðslu um svæðið með nútíma tækni

Deiliskipulagið sýnir fyrirhugaða uppbyggingu innan hverasvæðisins og tengsl þess við nánasta umhverfi. Sökum mikils álags á svæðið og smæðar þess þarf að gæta hófs og beita ýtrustu nærgætni.

Stefnt er að því að svæðið geti mætt þeim kröfum sem gerðar eru til þess sem eins fjölsóttasta ferðamannastaðar á Íslandi.

Til stendur að hefja uppbyggingu á búnaði innan svæðis sem er sniðinn að þörfum gesta.

Í heildartillögunni felst betri og skilvirkari aðkoma að svæðinu. Umferð gangandi gesta og ökutækja er skilin að og stefnt er að því að draga úr gegnumakstri um svæðið. Hópförðabílum og einkabílum verður gert auðvelt að skila af sér og taka upp farþega við þjónustukjarnann þaðan sem gestir eiga greiða leið að hverasvæðinu.

Aðkoma að stæðum fyrir langferðabíla og einkabíla verður aðgreind. Bílastæði sem fyrir eru verða notuð og einnig bætt við nýjum aðkomuleiðum. Þannig verður bæði upphaf heimsóknar og endir ánægjulegri og öruggari. Framtíðarsýnin er sú að gegnumakstur um hlað þjónustumiðstöðvar verði aflagður og gegnumumferð bíla færð út fyrir þjónustusvæðið.

4. MÁLSMEÐFERÐ, SAMRÁÐ OG KYNNING

Kynningu vegna lýsingar lauk í lok október s.l., sjá kafla 2 hér á undan. Í byrjun desember 2014 var vinna við deiliskipulagið sett í fullt gang og stefnt að því að ljúka því árið 2015.

Í vinnuferlinu hefur m.a. verið haft samráð við Vegagerðina vegna athugunar á breyttu vegstæði Biskupstungnabrautar sunnan við Geysistorfuna. Kynning á tillögum fylgja greinargerðinni til skýringar. Ljóst er að skipulag nýrrar legu vegarins mun þurfa lengri tíma og verður tekin til skoðunar við endurskoðun aðalskipulags Bláskógabyggðar sem nú er í gangi. Haldinn var íbúafundur 27. janúar 2015 að Geysi þar sem deiliskipulagstillagan var kynnt og eins komu fulltrúar Vegagerðarinnar og kynntu tillögur sínar á nokkrum hugsanlegum leiðum fyrir Biskupstungnabraut sunnan við Geysistorfuna.

Umsagna var leitað frá Minjastofnun Íslands, Heilbrigðiseftirlit Suðurlands, Umhverfisstofnun, Vegagerðina, Ferðamálastofu, Samtök ferðaþjónustunnar, Ríkiseignir og Halldóru Vífilsdóttur FSR.

Borist hafa umsagnir frá eftirfarandi aðilum.

Umsögn frá Vegagerðinni 9.6.2015:

Vegagerðin gerir ekki athugasemdir við skipulagstillöguna innan hverasvæðisins, en bendir um leið á að sá hluti hennar sem sýnir gönguleið í aflögðu vegstæði getur alls ekki komið til framkvæmda fyrr en færsla Biskupstungnabrautar suður fyrir Geysissvæðið hefur komið til framkvæmda. Með öllu er óljóst á þessari stundu hvenær til þess getur komið. Á það er einnig bent að ekki er gerð grein fyrir í skipulagstillögunni hvernig tengja á Haukadalsveg þegar gamla, einbreiða brúin á Tungufljót hefur verið aflögð. Á það er einnig bent að í tillögunni felst umferðarstýring innan alls svæðisins og telur Vegagerðin að nauðsynlegt sé að sjá heildarmyndina á umferðarstýringunni með aðkomuleiðum frá nýrri Biskupstungnabraut.

Ábendingar Vegagerðar eru í samræmi við stefnu deiliskipulags hverasvæðisins að í framtíðinni verði aðalaðkoma að svæðinu að sunnan með bílastæðum.

Umsögn frá Heilbrigðiseftirliti Suðurlands 15.6.2015:

Á nýju bílastæði vestan við hverasvæðið og norðan núverandi Biskupstungnabrautar skal gera ráð fyrir bundnu yfirborði með niðurföllum og viðeigandi fráveitulögnum um olúgildru vegna olíumengaðs afrennslis frá bílastæðinu.

Fallið er frá því að vera með bílastæði vestan við hverasvæðið.

Niðurstaða umsagnar frá Umhverfisstofnun 22.6.2015:

Umhverfisstofnun tekur undir mikilvægi þess að stígakerfi við Geysi verði endurnýjað og bætt, og gerir ekki athugasemdir við þær áætlanir er fram koma í deiliskipulagstillögunni. Einnig telur stofnunin mikilvægir þeir stígar er áætlaðir eru upp á Laugafell. Að mati stofnunarinnar mætti lýsing á svífandi stígum vera nánari svo hægt sé að áætla sjónræn áhrif.

Lögð er áhersla á að umhverfisáhrif verði í lágmarki.

Umsagna þessar hafa verið teknar til greina við áframhaldandi vinnu við deiliskipulagið.

5. FYRIRLIGGJANDI STEFNA OG AÐRAR ÁÆTLANIR

Aðalskipulag Biskupstungna 2000-2016, með áorðnum breytingum, dagsett í apríl 2014.

Aðalskipulagið er í endurskoðun. Svæðið við Geysi er þar skilgreint sem miðstöð ferðamanna í Uppsveitum Bláskógabyggðar. Landnotkun Geysissvæðisins og nærliggjandi umhverfis er skilgreind sem verslun og þjónusta, íbúðir, stofnanir og opin svæði til sérstakra nota.

Nærsvæði – Deiliskipulög innan þess svæðis sem nýtt deiliskipulag kann að snerta.

Ferðapjónustusvæðið við Hótel Geysi og Geysisstofu. Samþykkt 28.7.2009 með síðari breytingum, síðast auglýst í B-deild Stjórnartíðinda 03.11.2014.

Íbúðarhús, Haukadalur II. Samþykkt 30.12.2003.

Haukadalur III, frístundabyggð og golfvöllur. Samþykkt 13.3.2003. Endurskoðað okt. 2012.

Tjaldsvæði í landi Laugar við Hótel Geysi. Samþykkt í sveitarstjórn 28.02.2013. Auglýst í B-deild Stjórnartíðinda 23.5.2013.

Aðalskipulag Bláskógabyggðar - veruleg breyting. Reiðstígur við Geysi. Samþykkt í sveitarstjórn 17.04.2007.

Fjarsvæði – Deiliskipulög á áhrifasvæði nýs deiliskipulags.

Frístundalóðir í landi Brúarhvamms, Biskupstungum. Samþykkt 4.9.2007.

Haukadalur II – Flugbrautarvegur. Samþykkt 26.6.2007.

Torta. Samþykkt 10.9.1996.

Haukadalur – Frístundabyggð á lðavöllum. Útgefið 9.6.2000.

Nokkur eldri deiliskipulög frá því fyrir sameiningu hafa ekki hlotið endanlega staðfestingu í B-deild Stjórnartíðinda.

Deiliskipulög sem þarf að aðlaga að litlum hluta nýju deiliskipulagi.

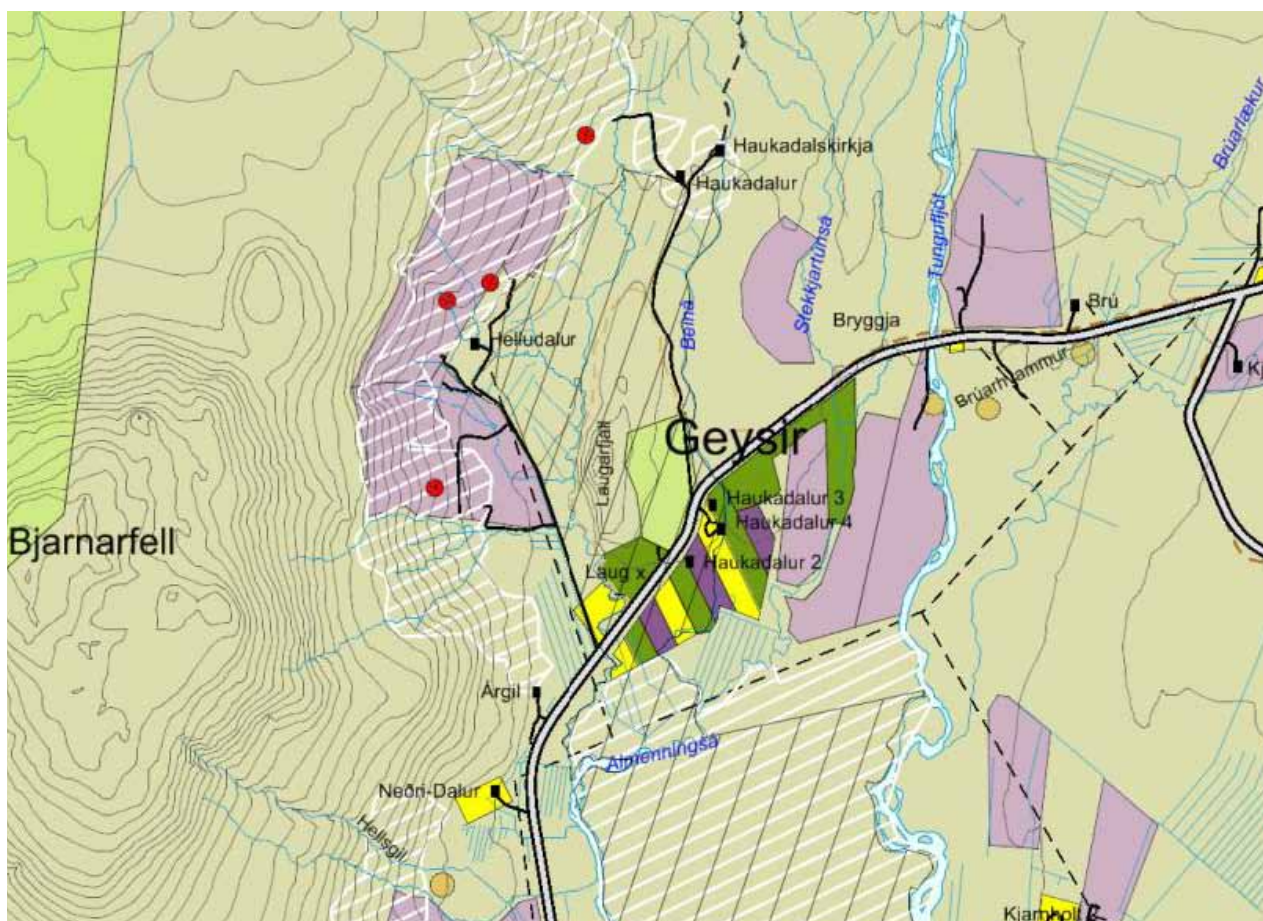
Tjaldsvæði í landi Laugar við Hótel Geysi.

Deiliskipulagsmörkum er breytt lítilsháttar. Aðkoma að tjaldsvæðinu verður tengd við nýtt bílastæði vestan við hverasvæðið. Á bílastæðinu eru stæði fyrir 150 bíla og er viðbót við þau bílastæði sem fyrir eru á svæðinu. Bílastæði við tjaldmiðstöð helst óbreytt.

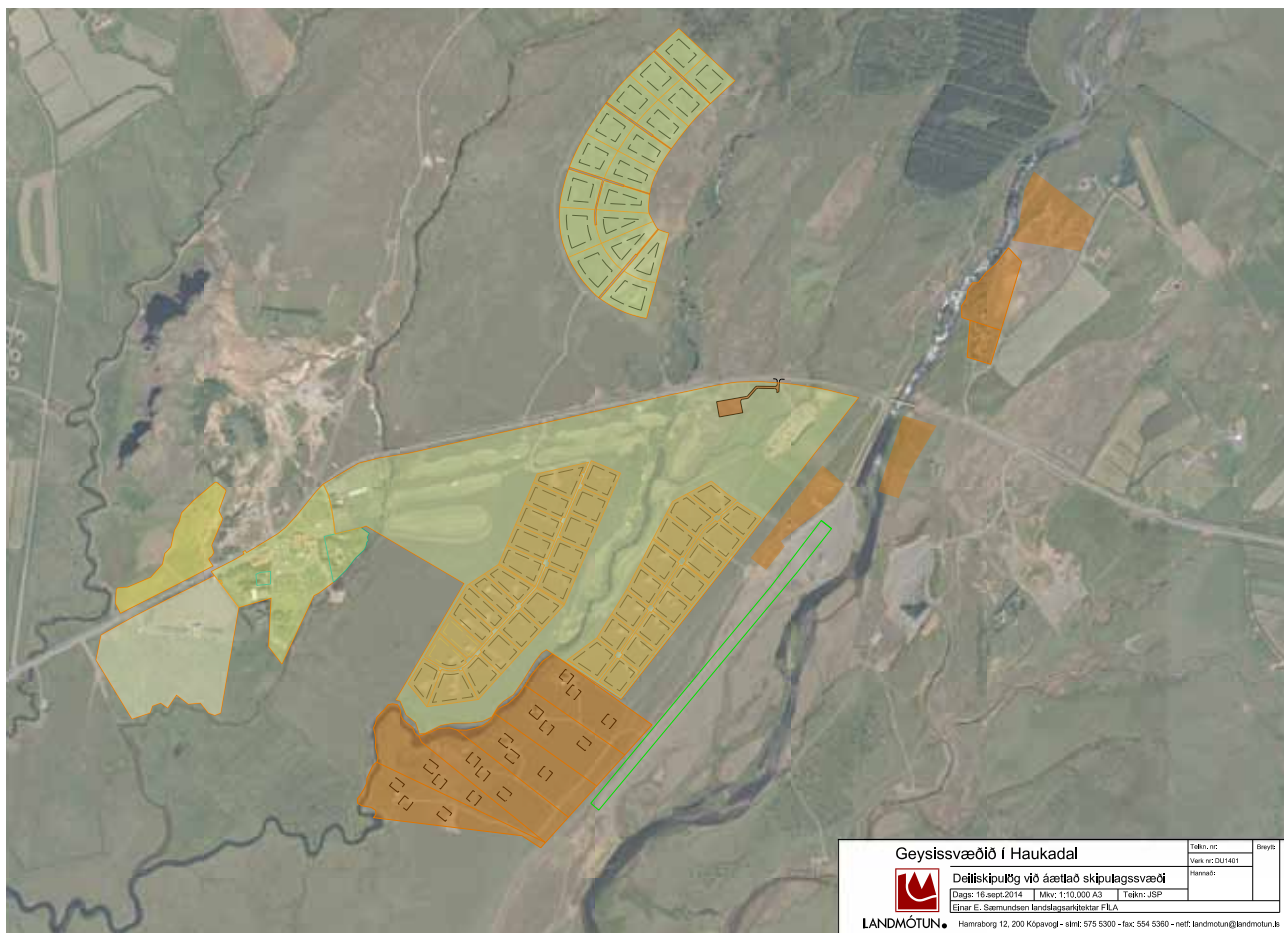
Ferðapjónustusvæðið við Hótel Geysi og Geysisstofu.

Mörk deiliskipulags færast 10 m til suðurs frá vegkanti Biskupstungnabrautar þar sem núverandi deiliskipulagsmörk eru. Breytingin nær til aðkomusvæða og innakstursleiða á bílastæði við þjónustusvæðið, og er liður í endurmótun vegrýmis brautarinnar til þess að hægt sé að gera öruggari göngutengingar milli svæða meðan Biskupstungnabraut er óbreytt.

Samhliða kynningu og auglýsingu tillögu að deiliskipulagi Geysissvæðis í Haukadal verða breytingar á ofangreindum deiliskipulögum kynntar og auglýstar sbr. 43 gr. fyrstu málsgrein í lögum nr. 123/2010.

Mynd 5.1. Hluti úr Aðalskipulagi Biskupstungna 2000-2016 með áorðnum breytingum. (Heimild: Steinsholt sf.)

Mynd 5.2. Samþykkt deiliskipulög við Geysi og nágrenni. (Heimild: Skipulagsvefsjá o.fl.)

6. STAÐHÆTTIR OG UMHVERFISAÐSTÆÐUR

Um jarðfræði Geysis og nágreinnis

Geysir er einn fjölmargra hvera á aflöngu svæði sem liggur nánast norður-suður. Svæðið er fremur slétt og liggur í um það bil 120 metra hæð yfir sjávarmáli en vestan þess og norðan hækkar landið. Hverir og ummyndað berg þekja um 3 km² svæði og er það eitt hið minnsta af háhitasvæðum landsins. Í norðri markar dyngjan Sandfell (610 m) sjóndeildarhringinn, vestan jarðhitasvæðisins er Laugarfell (184 m) en lengra til vesturs gnæfir Bjarnarfell (727 m) við himin. Til austurs og suðurs hallar jökulsléttuðu undirlendinu til sjávar sem er í 70 km fjarlægð. Það sem í daglegu tali kallast Geysissvæðið er afgirt svæði í austurhlíð Laugarfells en hér er Geysissvæðið notað um allt jarðhitasvæðið. Jarðhitasvæðið nær lengra til suðurs en skipulagssvæðið sem sýnt er á mynd 8-1.

Lengst til norðurs eru hverir og laugar vestan við Haukadalskirkju, lengst til suðurs eru volgrur á suðurbakka Almenningsár, lengst til vesturs eru volgrur á bakka Laugarár, bæði á móts við Neðri Dal og einnig vestan við Laugarfell en austast eru volgrur á bakka Beinár og til suðausturs eru laugar í svonefndum Rotum á báðum bökkum Beinár, suð-vestur af Hótel Geysi.

Geysir liggur í jaðri vestara gosbeltisins þó ekki hafi gosið innan jarðhitasvæðisins á nútíma, síðustu 11.000 árin. Næstu eldstöðvar eru Lambahraun í 12 km fjarlægð til NNV, dyngja sem gaus fyrir meira en 4.000 árum. Frá Lambahrauni liggur Úthlíðarhraun, vestan við Bjarnarfell og nær niður að þjóðvegi milli Bjarnarfells og Efstadalsfjalls. Fyrir tæpri einni milljón ára hefur verið megineldstöð á þessu svæði og er jarðhiti Geysissvæðisins eftirhreytur þess. Til vitnis um þessa fornu eldstöð er líparít í vesturhlíðum og norðvesturhorni Bjarnarfells. Yngst er Laugarfell sem er innskot úr líparíti og er aldur þess um 725.000 ár. Bjarnarfell er að mestu gert úr basalt hraunum og móbergi, og bendir móbergið til þess að meginhluti fjallsins hafi myndast undir jökli á ísöld, jökulslípað basalt hraun er á toppi þess. Grágrýtishraun frá dyngjum norðan svæðisins þekja láglendið til austurs og suðurs, slípuð og mótuð af jöklum ísaldar.

Efstu sjávarmörk frá lokum síðasta jökulskeiðs má sjá skammt sunnan við svæðið. Í upphafi nútíma mun sjór hafa legið upp að Geysissvæðinu og flói eða fjörður með eyjum og skerjum hefur verið til suðurs.

(Heimild: Helgi Torfason jarðfræðingur 2014)

Ásýnd Geysissvæðisins – samspil lands og manns

Geysissvæðið er nefnt eftir Geysi sem er þekktasti hver á hverasvæðinu og reyndar á landinu. Meginhverasvæðið liggur í austurhlíðum Laugarfells sem er ávalur líparithryggur og nær upp í 184 m hæð en láglendið neðan við er í 100-120 m hæð yfir sjávarmáli. Til austurs og suðurs er landslag fremur slétt en í vestri gnæfir Bjarnarfell yfir og norðan þess er Sandfell og Haukadalsheiði sem marka brún hálendisins til norðurs.

Sunnan og austan við hverasvæðið hefur byggst upp þéttur og afmarkaður þjónustukjarni auk íbúðabyggðar. Austan og sunnan byggðarinnar rennur Beiná sem hefur verið virkjuð í tengslum við byggð á svæðinu. Vestan við syðsta hluta hverasvæðisins og norðan við Biskupstungnabraut er tjaldsvæði en austan við þjónustusvæðið, austan Beinár, er golfvöllur, nefndur Haukadalsvöllur.

Geysissvæðið og nágreinni er algróið (90%) nema þar sem kísilhrúður og hverir standa upp úr og er það aðallega vegna hitans sem gróður nær illa að festa rætur. Útbreiðsla gróðurs á svæðinu hefur verið hröð síðastliðin ár og hefur breytt ásýnd þess. Fjölbreytileiki er í gróðurfari og einkenna skóglendi og kjarr hlíðar Bjarnarfells og þar austur og norður af en skipuleg skógrækt hófst þar 1943, nú í eigu Skógræktar ríkisins. Í kringum 1960 var plantað nokkrum trjám innan girta svæðisins, einkum birki og öspum. Á hverasvæðinu eru þekktar yfir 120 tegundir plantna og yfir 20 tegundir mosa.

Suður af hverasvæðinu er mikið mýrasvæði sem nær allt suður fyrir Tungufljót og heitir Almenningar. Jarðhiti er í Vestur- og Austurrotum sem eru aðskilin af Beiná og er þar mikill gróður og fallegur. Í Rotum eru mýrapollar, sumir volgir, og er þar mikið fuglalíf og finnast m.a. grágæs, straumönd, rjúpa og hrafn sem eru á valista ásamt ýmsum tegundum anda og annarra vatnafugla. Votlendið í Almenninum nýtur hverfisverndar. Silungur er í Beiná og mikið af hornsílum í tjörnum við jarðhitann í Rotum.

Vestan við Rotin er land þurrara og er þar beutiland fyrir hross en sauðfé er að mestu horfið af landinu. Reiðleið hefur verið lögð vestan við Laugarfell til að forðast átroðning og hættur við þjónustumiðstöðina. Gera má ráð fyrir að aukning verði á ferð gangandi fólks vestur fyrir Laugarfell og þyrfti að mæta því með gerð göngustíga, en víða er land blautt og viðkvæmt því lindir og laugar koma víða upp meðfram vestanverðu fjallinu.

Svæði með verndarákvæðum

Almenningur og hverasvæðið við Geysi eru bæði á náttúruminjaskrá en um þau segir:

Almenningur nr.737. Haukadalur og Almenningur, Biskupstungnahreppi, Árnessýslu.

(1) Svæðið afmarkast af Laugará, Beiná, Almenningsá, Tungufljóti og skógræktargirðingunni í Haukadal. (2) Hverasvæðið við Geysi og Haukadalur eru vinsælt útivistarsvæði. Áhugaverðar jarðmyndanir, m.a. líparít í Laugarfelli og gamalt hverasvæði í Hvítamel. Almenningar er ósnortið mýrasvæði, eitt af fáum slíkum á Suðurlandi. Almenningur flokkast undir aðrar náttúruminjar.

Geysir, Biskupstungnahreppi, Árnessýslu.

Hverasvæðið var í umsjá Geysisnefndar frá 1953 til ársloka 1990, en frá 1. janúar 1991 í umsjá Náttúruverndarráðs (1997 Náttúruverndar ríkisins og síðar 2003 Umhverfisstofnunar). Stærð 15 ha (svæði innan girðingar). Hverasvæðið er flokkað undir „Önnur friðuð svæði“.

Hverasvæðið við Geysi er á lista Umhverfisstofnunar yfir náttúrusvæði í hættu. Bundnar eru vonir við að nú sé að hefjast tími endurbóta á svæðinu.

Jörðin Laug er í eigu ríkisins en núverandi íbúðarhús var byggt árið 1906 og telst því til fornleifa.

Konungssteinar eru 3 ágrafnir steinar innan Geysissvæðisins en þeir eru minnisvarðar um heimsóknir þriggja Danakonunga árin 1874, 1907 og 1921. Steinarnir eru ekki friðlýstir en hafa heimildagildi samkvæmt Fornleifavernd ríkisins.

Hverasvæðið hefur um langt skeið verið á náttúruminjaskrá undir merkjum Haukadals og Almenninga og auk þess njóta hverasvæðið og hverahrúðrið sérstakrar verndar samkvæmt lið d í 37. gr. laga nr. 44/1999, um náttúruvernd. Geysir eða Geysissvæðið eru að öðru leyti ekki vernduð sérstaklega né með sérlögum.

7. HVERIR OG NÖFN ÞEIRRA Á SVÆÐINU

Geysir merkir í íslensku „sá sem gýs“ eða „ólmast og af sama toga eru orðin „að geysast“ sem merkir að þjóta áfram, eða ríða hratt, „geysing“ sem merkir mjög hröð ferð, dramb eða æði. Nafnið er gamalt og er Geysir oft nefndur í annálum. Þar sem hann er fyrsti þekkti goshver í heiminum hefur nafn hans orðið að tegundarheiti yfir hverir sem öðru hvoru senda vatnsgusur upp í loftið, „geyser“. Geysir gaus upp í 70-80 m hæð er hann var upp á sitt besta, en á seinni tímum fóru gosin sjaldan yfir 40-50 m hæð. Í apríl 1935 var 50 cm djúp rauf höggvin í barm hveraskálarinnar til að lífga hann við og þar það góðan árangur. Með tímanum fylltist raufin smám saman af kísli en hún var síðan grafin út aftur og dýpkuð í 70 cm þann 30. ágúst árið 1981, eftir að gos voru orðin harla fátíð. Nú má fá Geysi til að gjósa með því að lækka vatnsborðið og gefa hvernum vænan skammt af sápu.

Strokkur dregur nafn sitt af líkingu við hið gamla smjörgerðartól, sem löngum var notað til sveita á Íslandi. Hann er nú vinsælasti goshver á landinu og gýs á 5-10 mínútna fresti allt að 20-30 m háum gosum. Þess er getið í annálum að hann hafi endurlífsgast við jarðskjálfta árið 1789 og bendir það til þess að hann sé eldri en það. Við jarðskjálfta 1896 dró það mikið úr Strokki að hann gaus litið sem ekkert. Að tilhlutan Geysisnefndar var hann svo endurvakinn árið 1963 með því að 40 m hola var boruð niður gospípuna og hún hreinsuð af útfellingum.

Blesi er ekki goshver nú á tímum, en gaus fyrrum rúmlega 1 m háum gosum. Blesi dregur nafn sitt af „blesunni“ sem skilur að hina tvo helminga hversins – þann syðri tæra og heita frá hinum sem er kaldari og grænblár á litinn vegna kísilsameinda sem svífa í vatninu og dreifa ljósinu sem á hann fellur.

Mynd 7.1. Hverinn Blesi (Mynd: PES)

Fata er lítill hver eins og fata í laginu og sendi hann upp vatnsgusur af og til, en ekki mjög hátt. Í dag er Fata óvirk.

Seyðirinn eða „sjóðarinn“ gýs sjaldan, en sé sett í hann sápa gýs hann nokkurra metra háum gosum.

Sóði getur gosið nokkurra metra háum gosum, einkum sé sett í hann sápa. Nafn sitt dregur hann af fremur óhreinu og leirugu vatninu sem hann sendir frá sér í gosunum.

Litli Geysir gýs ekki nú til dags en hefur oft verið fjörugur eftir jarðskjálfta. Vatn úr honum er nú notað til upphitunar í gistiheimili á staðnum.

Óperrishola er nefnd svo því fyrir vætutíð byrjar hún að ólga og gjósa. Ástæðan er sú að við lækkaði loftþrýsting minnkar þrýstingur á vatnssúluna í hvernunum, og einnig neðar í rásum hans. Sé hitastig vatnsins á einhverju dýpi nálægt suðumarki getur lækkaði loftþrýstingur leitt til yfirhitunar vatnsins á því dýpi, sem aftur leiðir til suðu og þess að hverinn gýs. Óperrishola var þannig náttúrulegur loftþrýstimælir í sveitinni, þegar hún fór að verða óróleg vissu bændurnir í nágrenninu að líklegri væri vissara að fara að hirða. Óperrishola gýs þó sjaldan, og ná gos hennar í 2-3 m hæð.

Litli Strokkur gýs ekki nú á dögum, þótt nafngift hans bendi til fornrar frægðar.

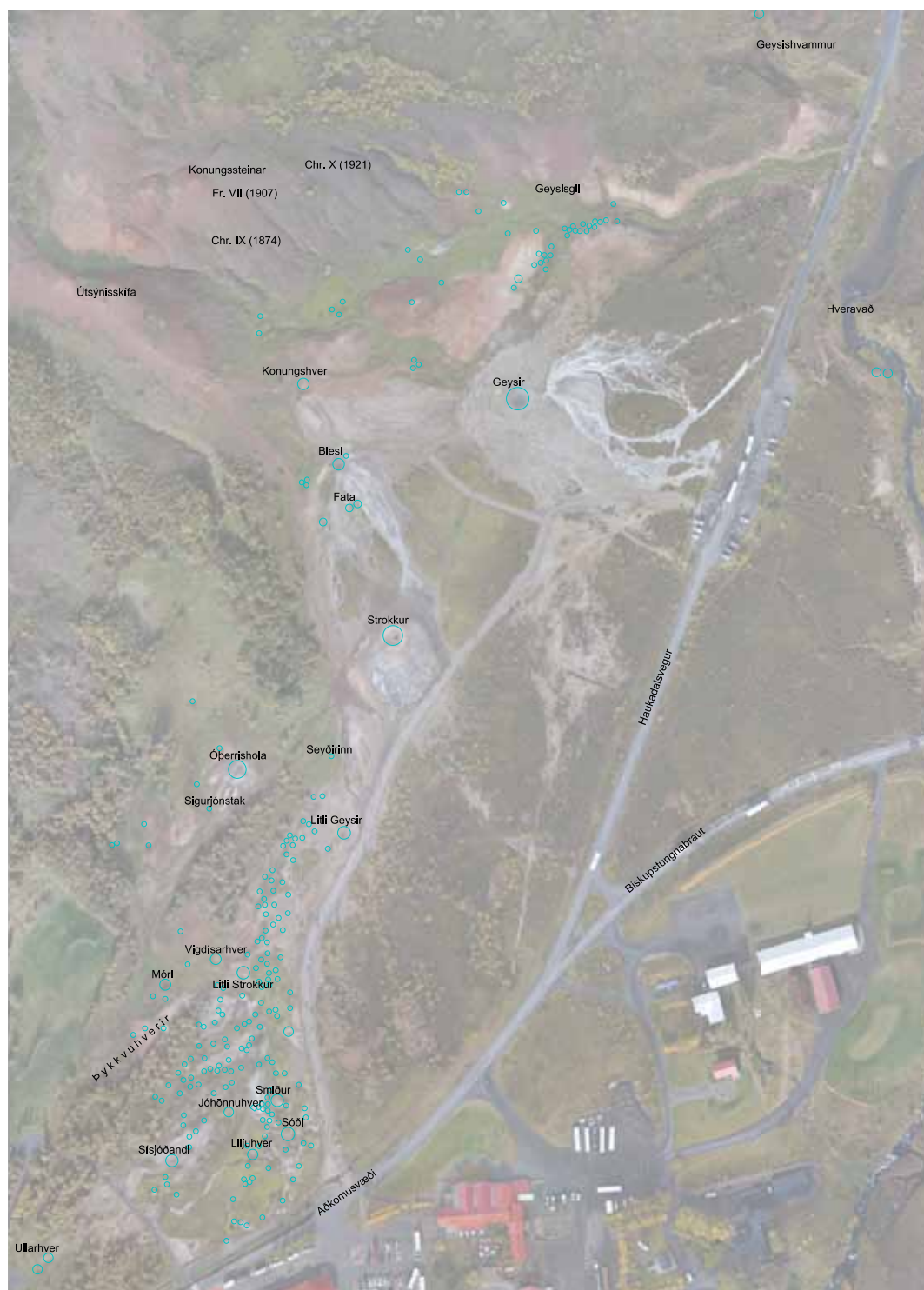
Vigdísarhver er nefndur eftir vinnukonu sem hét Vigdís og vann á bæ í nágrenninu. Ekki er þess getið að hann hafi gosið og nú er hann rólyndislegur og tær hverapollur.

Smiður er svo nefndur því smiður einn er vann við að undirbúa komu Friðriks VIII Danakonungs árið 1907 gróf hann upp. Smiður gýs öðru hvoru litlum gosum, en myndarlegum sé sett í hann sápa. Kísilskál Smiðs er sú fallegasta á svæðinu, og hefur verið um 100 ár að myndast.

Móri er leirhver sem var nefndur svo vegna hins mórauða litar á hveravatninu. Hann gýs ekki.

Sísjóðandi var nýttur til þvotta fram á miðja 20. öld, en auk þess var hverinn um langt árabil nýttur á bænum Laug til að sjóða mat. Ef þvottur var látinn liggja of lengi í hvernum settist kísill í hann og þvotturinn varð stökkur og ónotalegur.

Konungshver heitir eftir Kristjáni IX Danakonungi. Myndaðist hverinn það ár og var nefndur svo eftir heimsókn konungs, en til Íslands kom hann árið 1874 í tilefni þúsund ára byggðar í landinu.

Mynd 7.2. Nöfn og staðsetning hvera og heitra lauga á Geysissvæðinu.
(Heimild: Helgi Torfason jarðfræðingur 2014)

Stjarna eða „**Ástarauga**“ nefndist goshver sem nú er horfinn, en hann gaus 3 m háum gosum eftir jarðskjálfta árið 1896.

Þykkvuhverir nefnist syðri hluti hverasvæðisins innan girðingarinnar við Geysi. Nafnið kemur til af nokkrum leirhverum sem bulla og sjóða innan um rólynda vatnshverir og suðandi gufuaugu. Hverirnir eru eins og þykkur mallandi grautur og kemur nafngiftin af líkingu við það (þykkvu=þykkur). Í þurrtíð getur vatnsborð lækkað svo á svæðinu að leirhverir breytast í gufuaugu.

Ullarhver er rólegur hverapollur sunnan við girta svæðið og hefur samkvæmt nafninu verið notaður til að þvo ull.

Háihver er ofan girðingar. Hann sýður stöðugt nokkuð kröftuglega og læna rennur frá honum niður til hverasvæðisins. (Heimild: Helgi Torfason jarðfræðingur 2014)

8. EIGNARHALD LANDS

Eignarhald á landi á Geysistorfunni er flókið og við lýsingu er stuðst við opinber gögn og vísað til þeirra.

Samkvæmt fyrirliggjandi gögnum þá er hversvæðinu innan girðingar skipt upp í tvo hluta, annars vegar sameignarland og hins vegar séreignarland ríkisins. Hverasvæðið er að mestu í óskiptri sameign og er heildarstærð svæðisins innan girðingar 199.998 m² (tæplega 20 ha), þar af er séreignarland íslenska ríkisins 23.046 m².

Samkvæmt hnitsettum uppdrátti Péturs H. Jónssonar, 21. október 2011 í mkv. 1:5000.

Land	Eigandi	Stærð í m ²	Hlutfall %
Séreignarland	Íslenska ríkið	23.046	11,5231
Haukadalur II og Bryggja	Kristín Sigurðardóttir	25.601	12,8004
	Már Sigurðsson	25.601	12,8004
	Suðurgafli ehf.	25.601	12,8004
	Þórir Sigurðsson ehf.	25.601	12,8004
Laug	Íslenska ríkið	44.733	22,367
Torta	Minningarsjóður Ársæls Jónssonar kafara	9.939	4,9696
	Inga Ingibjörg Guðmundsdóttir	4.969	2,4847
	Margrét Sigríður Pálsdóttir	4.969	2,4847
	Pétur Guðfinnsson	4.969	2,4847
	Vigdís Guðfinnsdóttir	4.969	2,4847

Tafla 8.1. Eignarhlutföll hvers landeigenda hverasvæðisins innan girðingar.

Íslenska ríkið á séreignarhluta lands innan girðingar sem er 11,52% af heildarsvæðinu ásamt því að eiga 22,36% hlut í sameignarlandinu í gegnum ríkisjörðina Laug, á móti öðrum landeigendum.

Eignarhlutföll hverasvæðisins innan girðingar eru þá þessi:

Eigandi	Stærð í m ²	Hlutfall %
Íslenska ríkið	67.779	33,89
Aðrir landeigendur	132.219	66,11

Tafla 8.2. Séreignarhlutar innan girðingar.

9. FORNLEIFAR

Samkvæmt Aðalskipulagi Biskupstungna 2000-2016 með áorðnum breytingum eru friðlýstar fornleifar að finna á sex bújörðum innan Bláskógabyggðar og á Biskupstungnaafreitti er að finna eina. Tvær af þessum jörðum eru á áhrifasvæði væntanlegs deiliskipulags. Þær eru:

Helludalur: Þar er að finna þrjár friðlýstar fornleifar, tvær í bæjarstæðinu og ein í Laugatorfunni. Haukadalur: Þar má finna eina staka fornleif, fornt steinker við Marteinslaug.

Þessar fjórar fornleifar má sjá rauðmerktar á mynd 3-1.

Að auki er bærinn Laug innan áætlaðra deiliskipulagsmarka en samkvæmt Fornleifaskráningu Fornleifaverndar ríkisins var bærinn reistur 1906.

Í greinagerð Aðalskipulags Bláskógabyggðar 2000-2016 með síðari breytingum, kemur fram að við skráningu fornleifa á árunum 1985-1986 hafi 142 minjar verið flokkaðar í A-flokk. En minjar í A-flokki er nauðsynlegt að kortleggja og leggja mat á. Sex af þessum 142 eru nefndar sérstaklega en ein af þessum sex er innan áætlaðra deiliskipulagsmarka. Það er gamla bæjarstæðið að Bryggju með útihúsum og túngarði.

Innan marka áætlaðs deiliskipulags eru eftirfarandi fornminjar í A-flokki og njóta þær hverfisverndar.

Númer	Bæjarheiti	Lýsing
8	Brú	Taugaveikishóll, bak við fjósið, þar sem grafinn var maður er lést úr taugaveiki og mátti ekki hreyfa við hólum í 60 ár. Grásteinn, þar sem býr huldukona samkvæmt draumum fólks á Brú. Dys á Langabakka sem fannst 1876. Í henni var nokkuð af munum sem nú eru varðveittir á Þjóðminjasafninu.
9	Bryggja	Bæjarstæði með útihúsum og túngarði. Eina bæjarstæðið í sveitinni sem varðveist hefur með öllum útihúsum og túngarði og ber því að varðveita það sem eina heild.
17	Haukadalur	Sprænuhúsatóft er undir Tungufljóti og hefur ekki verið notuð í manna minnum. Hún er dæmi um beitarhús. Umhverfi hennar er mjög sérstætt, allt skógi vaxið með smásprænum á milli. Marteinslaug. Friðlýst 1927. Bergþórsleiði. Konungasteinar, sem eru norðvestur af Geysi, eru merkilegir fyrir þá sök að á þá eru klöppuð fangamörk þriggja konunga Danaveldis sem allir komu að Geysi.
18	Helludalur	Glampi er fornt býli, við samnefndan læk, sem engar heimildir eru til um. Eitthvað er af tóftum þarna í kring, sem vafalaust hafa tilheyrt býlinu. Sumarfjósatóft er ein af örfáum fjósatóftum sem varðveist hafa í Biskupstungum. Fornt garðlag í neðri hluta túns sem er ofanvert á milli íbúðarhúsanna í Helludal. Það var friðlýst 1927. Goðatóftir, í túninu neðan við bæ Steinars, þar sem er talið vera fornt bæjarstæði og hof. Friðlýstar 1927. Þingbúðatóftir, friðlýstar 1927, í Laugatorfu stuttu norðan við Markagil, rétt neðan við sumarhús S.S.S. Þar fundust nú 4 tóftir en í eldri heimildum eru taldar 12 eða fleiri tóftir þar. Erfitt er að greina tóftirnar í skóginum.
30	Neðri-Dalur	Ólafsleiði, neðan við Ólafskofa. Öll leiði eru friðuð. Gamla Bæjarstæðið sem lagðist af vegna skriðu sem féll á bæinn fyrir 1709. Bænahús sem sagnir eru um en ekki er vitað hvar það var.

Tafla 8.3. Skráðar fornleifar í A-flokki samkvæmt Aðalskipulagi Bláskógabyggðar 2000-2016 með síðari breytingum. (Heimild: Steinsholt sf.)

Samráð verður haft við Minjastofnun Íslands ef nauðsynlegt reynist að raska fornminjum, sbr. 21. gr. laga um menningarminjar nr. 80/2012.

10. KOMUR FERÐAMANNA

Geysir hefur löngum haft mikið aðdráttarafl og elstu heimildir um ferðamenn við Geysi eru frá því á 18.öld. Hans er fyrst getið í heimildum sem sígjósandi hver 1664. Miklar rannsóknir hafa verið gerðar á svæðinu til lengri tíma, m.a. á goshegðun Geysis og Strokks.

Geysissvæðið er fjölsóttur ferðamannastaður og er áætlað að rúmlega 70% af ferðamönnum sem heimsækja landið komi að Geysi. Vegna þessa mikla álags ferðamanna hefur Umhverfisstofnun sett svæðið á lista yfir þau 10 verndarsvæði á Íslandi sem eru í hættu á að tapa verndargildi sínu. (Heimild: UST)

Samkvæmt upplýsingu Hagstofu Íslands hefur ferðamönnum til Íslands fjölgað gífurlega á undangengnum árum. Óstaðfestar tölur fyrir 2014 segja að í fyrsta sinn hafi fjöldi ferðamanna sem komu til Íslands farið yfir 1 milljón gesta. Þá má álykta að gestir á Geysissvæðinu hafi verið um 700 þúsund árið 2014.

Ferðaþjónustan hefur notið mjög mikillar og metnaðarfullrar uppbyggingar á Geysissvæðinu. Rekstraraðilar höfðu, fram til ársins 1990, einungis haft opið á sumrin til að þjónusta ferðamenn en opnað var fyrir hópa sem óskuðu eftir því veturna 1990 - 1994.

Veturinn 1995 var gerð tilraun til að hafa opið allt árið á Geysi. Það tókst mjög vel og síðan hefur uppbygging rekstraraðila verið stöðug og mjög metnaðarfull heilsárs þjónusta.

Í dag er ferðaþjónustan á Geysi mjög afkastamikil og nær að sinna gestum vel á háannatímum. Salernum hefur fjölgað mikið en þau hafa verið byggð og kostuð af rekstraraðilum. Ferðaþjónustuaðilar á Geysi hafa byggt upp mikla þjónustu- og verslunaraðstöðu á svæðinu. Þeir geta t.d. sinnt um 2000 matargestum í einu, þegar horft er til allra veitingastaðanna.

Framtíðarhorfur

Ferðamálastofa fer varlega í að spá fram í tímann. Þau segja samt að ekkert bendi til annars en að ferðamannastraumurinn haldi áfram að aukast næstu árin. Átakið „Ísland allt árið“ hefur verið framlengt út árið 2016 en það gengur m.a. út á að jafna árstíðasveiflu.

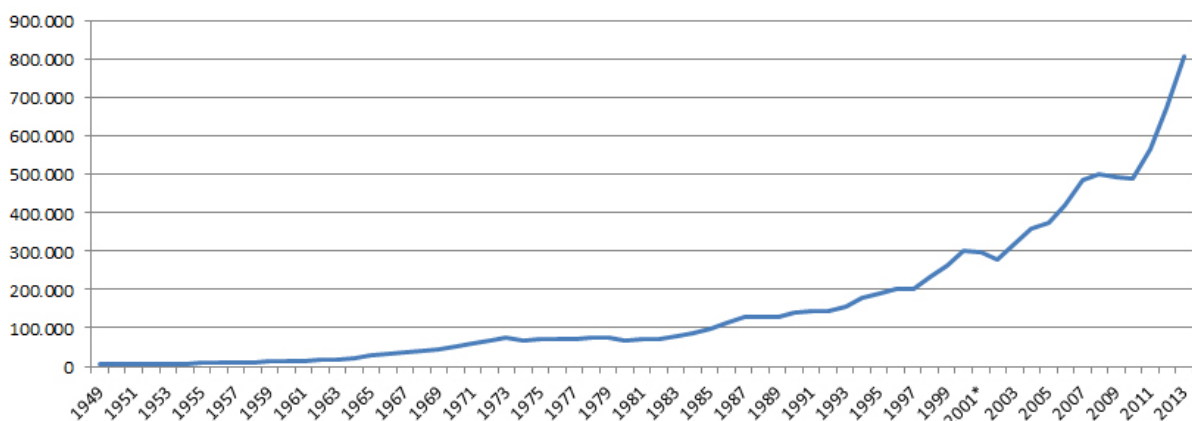
Aukningin milli ára hefur verið veruleg síðastliðin 4 ár. Eða 16,6% milli 2010 og 2011, 18,9% milli 2011 og 2012, 20,0% milli 2012 og 2013 og 23,6% milli 2013 og 2014.

Hvort fjölgunin verði áfram svo mikil verður tíminn að leiða í ljós.

Ef maður leikur sér með tölur og ímyndar sér að aukningin verði 20% á ári næstu árin (sem er nærri meðaltali árána 2010-2014 sem er 19,77%) þá fer fjöldi ferðamanna yfir 2 milljónir árið 2019 eða eftir aðeins fjögur ár.

Réttara er samkvæmt fræðunum að horfa til lengri tíma eina og tímabilsins frá 2000-2014 og miða við meðaltal á því árabili en þá verður meðalfjölgun á ári rétt undir 10%. Þannig að sennilega er lengra í að ferðamannafjöldinn tvöfaldist. En hvort heldur sem er hlýtur slík fjölgun ferðamanna á skömmum tíma að kalla á heildar endurskoðun á stjórnun ferðamála.

Fjöldi ferðamanna 1949-2013

Graf 10.1. Sýnir fjölda ferðamanna til Íslands allt frá 1947-2013 en þá komu yfir 800 þús. (Heimild: Ferðamálastofa)

Könnun: Þolmörk ferðamanna á átta vinsælum ferðamannastöðum

Á síðasta ári hófst umfangsmikil könnun á ferðavenjum gesta sem heimsækja Ísland á vegum Háskóla Íslands. Vegna mikillar fjölgunar erlendra ferðamanna undanfarin ár átti Ferðamálastofa frumkvæði að því að farið var af stað með rannsóknarverkefnið Þolmörk ferðamanna á átta vinsælum ferðamannastöðum á Suður- og Vesturlandi. Könnuninni stendur enn yfir og mun ljúka með skýrslu síðar á árinu.

11. SAMGÖNGUR

Biskupstungnabraut (Þjóðvegur 35).

Vegurinn þjónar umferð að svæðinu en hún er staðsett á milli byggðarkjarnans og hverasvæðisins. Biskupstungnabraut liggur frá Suðurlandsvegi að Kjalvegi og tengir þannig saman Gullfoss og Geysi. Vegurinn er því mikilvægur hluti af samgöngukerfi Suðurlands. Austan við þjónustukjarnann tengist Biskupstungnabraut við Haukadalsveg (Þjóðvegur 333) sem liggur norður að Haukadalskirkju.

Meðalumferð á dag um Biskupstungnabraut yfir sumarmánuði ársins 2012 voru 1300 bílar og 251 bíll yfir vetrarmánuðina. Talningin var framkvæmd af Vegagerðinni, við bæinn Myrkholt á milli Gullfoss og Geysis.

Stór hluti þessarar umferðar tengist ferðamennsku á svæðinu en samkvæmt Ferðamálastofu lögðu milli 70-80% erlendra ferðamanna á Íslandi leið sína á Þingvöllum/ Geysi /Gullfoss undan farin ár. Fjöldi ferðamanna 2014 náðu í fyrsta sinn 1 milljón sem þýðir samkvæmt ofantöldu að 7-800.000 gestir hafa komið á Geysi.

Árleg fjölgun ferðamanna á næstu árum er óviss en gæti orðið hátt á aðra milljón innan áratugar.

Núverandi stígakerfi innan girðingar hverasvæðisins.

Núverandi stígakerfi á hverasvæðinu samanstendur af 520 m löngum hellulögðum stíg. Auk þess liggja gönguleiðir í landinu upp að Konungshver og áfram upp að útsýnisskífu. Ekki er heilmilt að fara um Þykkvuhverasvæðið vestan við aðalstíginn.

Í tillögu að nýju deiliskipulagi er gert ráð fyrir verulegri uppbyggingu stíga til að dreifa umferð gesta um svæðið. Fullbyggðir, eins og þeir eru sýndir í tillögunni, verða þeir tæpir 1400 m að lengd. Þar af er breiður steinsteyptur upphitaður stígur um 440 m og timburpallar um 936 m eða samtals um 1376 m. Gert er ráð fyrir að uppbygging á svæðinu muni gerast í áföngum og á hagkvæman hátt. Framkvæmdir uppbyggingar innan svæðis krefjast mikillar útsjónasemi og vandaðra vinnubragða vegna þess að hverasvæðið þolir ekki ágang t.d. vinnuvéla.

Mynd 11.1. Við Strokk 14.júlí 2014.

12. DEILISKIPULAGSSKILMÁLAR

Deiliskipulagið sýnir fyrirhugaða uppbyggingu innan hverasvæðisins og tengsl þess við nánasta umhverfi. Stefnt er að því að svæðið geti mætt þeim kröfum sem gerðar eru til þess sem eins fjölsóttasta ferðamannasvæðis á Íslandi. Til stendur að hefja uppbyggingu á búnaði innan svæðis sem er sniðinn að þörfum gesta. Gætt verður hófs í uppbyggingu um leið og hagkvæmni og öryggi verður gætt.

Þjónustusvæði og aðkoma að því eru nú sunnan Þjóðveggar og hafa möguleikar á því að breyta núverandi aðkomu verið kannaðir og er útlit fyrir að styttest í niðurstöðu (sjá skýringakafla og framtíðarsýn í viðauka 1). Ný aðalaðkoma að þjónustusvæðinu flyst þá og verður sunnan frá. Það mun hafa áhrif á aðkomu að þjónustu sem er risin og er að rísa sem aftur hefur áhrif á aðkomu að hverasvæðinu.

En eitt af markmiðum deiliskipulagsins er að greiða úr hinni miklu umferð og skilja að gangandi og akandi vegfarendur á svæðinu til að tryggja öryggi og ánægju ferðamanna.

Áhersla tillögunnar er að líta á hverasvæðið innan girðingar við Geysi heildstætt og tengja það vel við aðliggjandi staði s.s. þjónustusvæði og eins toppinn á Laugarfelli.

Leiða þarf umferð gesta um svæðið þannig að þeir fá notið heimsóknarinnar og upplifi einstakt náttúrufyrirbæri.

Skipulag svæðisins

Lögð er áhersla á öruggar gönguleiðir og dreifingu umferðar. Hverasvæðið vestan við aðalstíginn, Þykkvuhverasvæðið, verður opnað með neti uppbyggðra stíga. Aðalgönguleiðin innan svæðisins leiðir gesti frá þjónustusvæðinu norður eftir hverasvæðinu að Strokki. Rúmgott áhorfendasvæði verður við Stokk og síðan að áningarstað við Geysi þar sem horft er yfir hveraskálina. Svæðið umhverfis Stokk og Geysi hefur liðið fyrir mikinn ágang gesta sem valdið hefur sárum og brotum á kísilskáninni sem kísilinnihald vatnsins myndar.

Áður en framkvæmdir hefjast verður unnið hættumat af svæðinu til þess að meta öryggi gesta sem koma á svæðið.

Lagt er til að svæðið sunnan og austan við Geysi verði hvílt og það verndað og ekki verði leyfð umferð um það til að kísilskán í frárennsli hans geti byggst upp að nýju. Gestum verður gert kleift með nútíma miðlunartækni að fylgjast með Geysi úr fjarska. Lagt er til að settar verði strangar reglur og eftirlit aukið svo gestir fylgi stígum og náttúruleg framvinda hverasvæðisins þannig tryggð sem og öryggi ferðamanna.

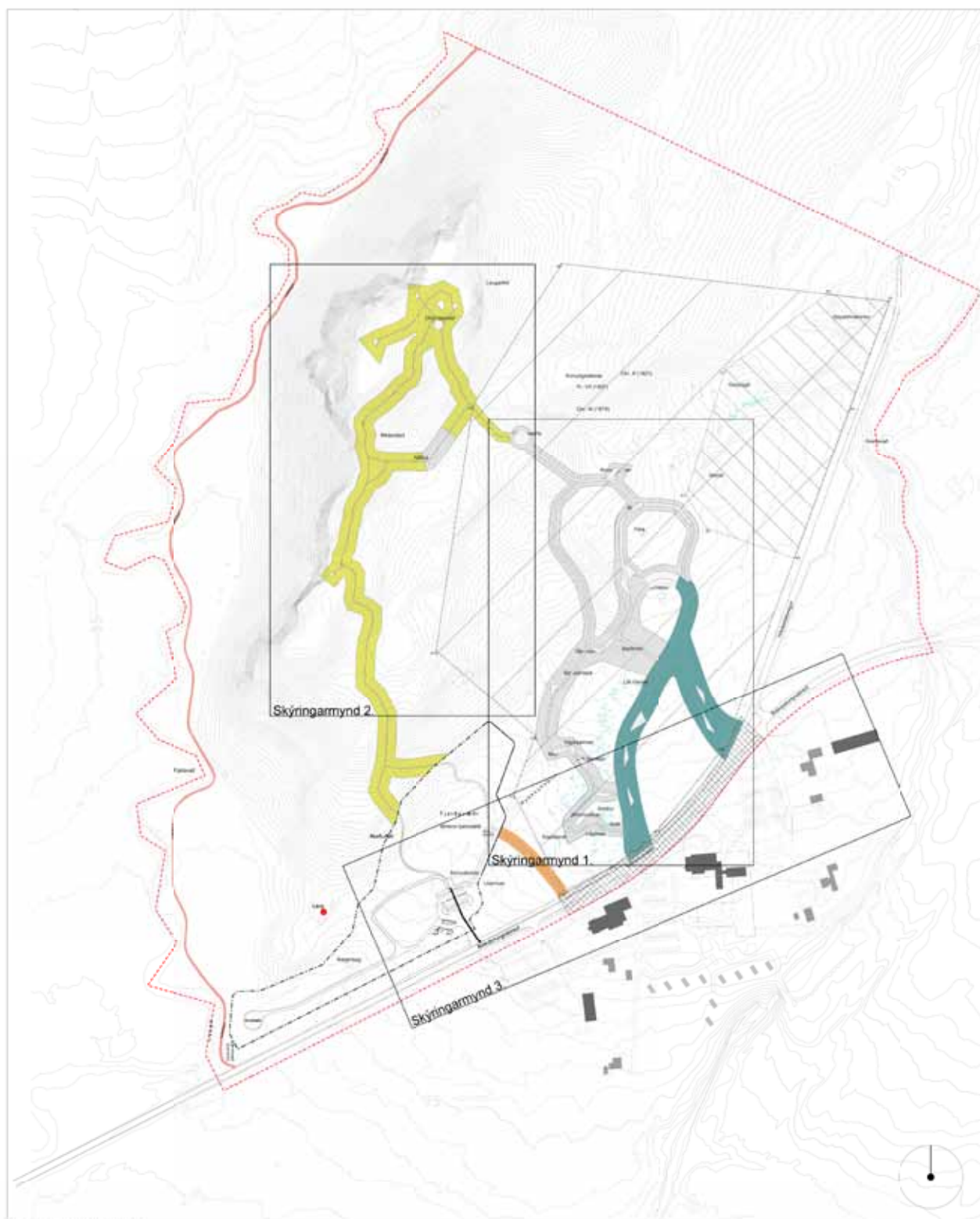
Deiliskipulagið sýnir rúm byggingarsvæði/vinnusvæði fyrir endurgerð stíga. Það er gert til þess að við framkvæmd uppbyggingar fáiist svigrúm til þess að hagræða legu einstakra stíga og útsýnispalla.

Á uppdrætti eru allar línur/byggingarsvæði göngustíga sýndar sem breitt byggingarbelti 6-20 m eftir aðstæðum við fyrirhugaða stíga. Við útsýnisstað við Stokk er gert ráð fyrir rýmra svæði fyrir fyrirhuguð mannvirki. Rúmgott byggingarsvæði kemur líka til móts við framtíðarþarfir ef kemur til þess að auka þurfi við uppbygginguna vegna fjölgunar gesta.

Framkvæmdir innan svæðisins

Framkvæmd og mannvirkjagerð innan svæðisins er vandasöm þar sem leirmelarnir umhverfis hverasvæðið eru mjög viðkvæmir. Gerðar eru kröfur um að farið verði að svæðinu með ýtrustu varfærni. Beita verður aðferðum sem leiða til góðrar heildar útkomu að framkvæmdum loknum og verða sem minnst áberandi.

Meðan á byggingarframkvæmdum stendur verður núverandi aðalstígur (hellulagður) notaður sem aðalaðkomuleið fyrir efni og vinnutæki inn á svæðið. Unnið verði að bryggjagerð/pallasmíð um hverasvæðið út frá núverandi hellustig.

Yfirlitamynd deiliskipulags 1:2000

Skýringar

	Deiliskipulagsmörk		Gönguleiðir
	Búgungarvæði gönguvelja með varðun, yfirbúð, aðgenging blóm		Deiliskipulagsmörk fjallsvalda
	Búgungarvæði litra slaga sem hafa yfir land		Görðing hvarfvalda
	Búgungarvæði gönguvelja byggð um i land. Tréþoppir og handbúnaðarveg		Lagrabelti
	Búgungarvæði annarkubla yfirvalda, gög i land		Félagsla, hvarfvaldi / röðir
	Gönguleiðir i veggum sem hafa verið lagt af		Þróir
	Varðun hvarfvalda		Raðvaldi
	Varðun hvarfvalda Geysis		Hvarf
	Tréþoppurhvarfvalda		Friðhvarf formir

Úr aðalskipulagi

Aðalskipulag Bláskógabyggðar með öðrum breytingum 2000/2016. Myndir eru sýni i kvarta

Hnitaskrá

Mörk varðunarsvæðis við Geysir	
Þ1	X=437134, Y=712
Þ2	X=437145, Y=712
Þ3	X=437156, Y=712
Þ4	X=437167, Y=712
Þ5	X=437178, Y=712
Þ6	X=437189, Y=712
Þ7	X=437200, Y=712
Þ8	X=437211, Y=712
Þ9	X=437222, Y=712
Þ10	X=437233, Y=712
Þ11	X=437244, Y=712
Þ12	X=437255, Y=712
Þ13	X=437266, Y=712
Þ14	X=437277, Y=712
Þ15	X=437288, Y=712
Þ16	X=437299, Y=712
Þ17	X=437310, Y=712
Þ18	X=437321, Y=712
Þ19	X=437332, Y=712
Þ20	X=437343, Y=712
Þ21	X=437354, Y=712
Þ22	X=437365, Y=712
Þ23	X=437376, Y=712
Þ24	X=437387, Y=712
Þ25	X=437398, Y=712
Þ26	X=437409, Y=712
Þ27	X=437420, Y=712
Þ28	X=437431, Y=712
Þ29	X=437442, Y=712
Þ30	X=437453, Y=712
Þ31	X=437464, Y=712
Þ32	X=437475, Y=712
Þ33	X=437486, Y=712
Þ34	X=437497, Y=712
Þ35	X=437508, Y=712
Þ36	X=437519, Y=712
Þ37	X=437530, Y=712
Þ38	X=437541, Y=712
Þ39	X=437552, Y=712
Þ40	X=437563, Y=712
Þ41	X=437574, Y=712
Þ42	X=437585, Y=712
Þ43	X=437596, Y=712
Þ44	X=437607, Y=712
Þ45	X=437618, Y=712
Þ46	X=437629, Y=712
Þ47	X=437640, Y=712
Þ48	X=437651, Y=712
Þ49	X=437662, Y=712
Þ50	X=437673, Y=712
Þ51	X=437684, Y=712
Þ52	X=437695, Y=712
Þ53	X=437706, Y=712
Þ54	X=437717, Y=712
Þ55	X=437728, Y=712
Þ56	X=437739, Y=712
Þ57	X=437750, Y=712
Þ58	X=437761, Y=712
Þ59	X=437772, Y=712
Þ60	X=437783, Y=712
Þ61	X=437794, Y=712
Þ62	X=437805, Y=712
Þ63	X=437816, Y=712
Þ64	X=437827, Y=712
Þ65	X=437838, Y=712
Þ66	X=437849, Y=712
Þ67	X=437860, Y=712
Þ68	X=437871, Y=712
Þ69	X=437882, Y=712
Þ70	X=437893, Y=712
Þ71	X=437904, Y=712
Þ72	X=437915, Y=712
Þ73	X=437926, Y=712
Þ74	X=437937, Y=712
Þ75	X=437948, Y=712
Þ76	X=437959, Y=712
Þ77	X=437970, Y=712
Þ78	X=437981, Y=712
Þ79	X=437992, Y=712
Þ80	X=438003, Y=712
Þ81	X=438014, Y=712
Þ82	X=438025, Y=712
Þ83	X=438036, Y=712
Þ84	X=438047, Y=712
Þ85	X=438058, Y=712
Þ86	X=438069, Y=712
Þ87	X=438080, Y=712
Þ88	X=438091, Y=712
Þ89	X=438102, Y=712
Þ90	X=438113, Y=712
Þ91	X=438124, Y=712
Þ92	X=438135, Y=712
Þ93	X=438146, Y=712
Þ94	X=438157, Y=712
Þ95	X=438168, Y=712
Þ96	X=438179, Y=712
Þ97	X=438190, Y=712
Þ98	X=438201, Y=712
Þ99	X=438212, Y=712
Þ100	X=438223, Y=712

Tölur eru sýni i kvarta
Tölur eru sýni i kvarta
Tölur eru sýni i kvarta

Deiliskipulag þetta sem tengd hefur meðferð i
samtöki að 10-veði 41. gr. skýringulaga nr.
123(2010) var samþykkt i skýringulaga- og
byggðarmarkaðsvalda Árnasskólans þann
2015 og i hvarfvaldi
Bláskógabyggðar þann 2015.

Tölur eru sýni i kvarta
Tölur eru sýni i kvarta
Tölur eru sýni i kvarta

Tölur eru sýni i kvarta
Tölur eru sýni i kvarta
Tölur eru sýni i kvarta

Tölur eru sýni i kvarta
Tölur eru sýni i kvarta
Tölur eru sýni i kvarta

Tölur eru sýni i kvarta
Tölur eru sýni i kvarta
Tölur eru sýni i kvarta

Tölur eru sýni i kvarta
Tölur eru sýni i kvarta
Tölur eru sýni i kvarta

Tölur eru sýni i kvarta
Tölur eru sýni i kvarta
Tölur eru sýni i kvarta

13. FJÖLBREYTTAR GÖNGULEIÐIR

Ný aðkoma

Meðan Biskupstungnabraut er enn í notkun verður lagður stígur milli innganga og þeir tengdir saman og við tjaldsvæði. Um tímabundna ráðstöfun er að ræða ofan við nýja hótélbyggingu þar sem í framtíðinni verður aðkoma og bílastæði sunnanfrá af nýrri Biskupstungnabraut.

Mörk deiliskipulagsins eru færð til suðurs um 10 m til þess að hægt sé að gera úrbætur fyrir gangandi og akandi umferð meðan brautin er í notkun.

Bílastæði

Ekki er gert ráð fyrir viðbótar bílastæðum á deiliskipulagssvæðinu, reiknað með að bílastæði sem fyrir eru dugi en um sinn. Framtíðar aðalaðkoma með bílastæðum verður um nýja tengingu frá nýrri Biskupstungnabraut.

Frárennsli

Í tengslum við framkvæmdir á svæðinu þarf að rannsaka hvort og þá hvernig hægt sé að vinna með affallsvatn af svæðinu, safna því og nýta eða beina í annan varanlegan farveg. Í dag rennur það óbeislað út af svæðinu skammt vestan við aðalinnganginn og er því stýrt með fyrirhleðslu til vesturs fyrir ofan götuna.

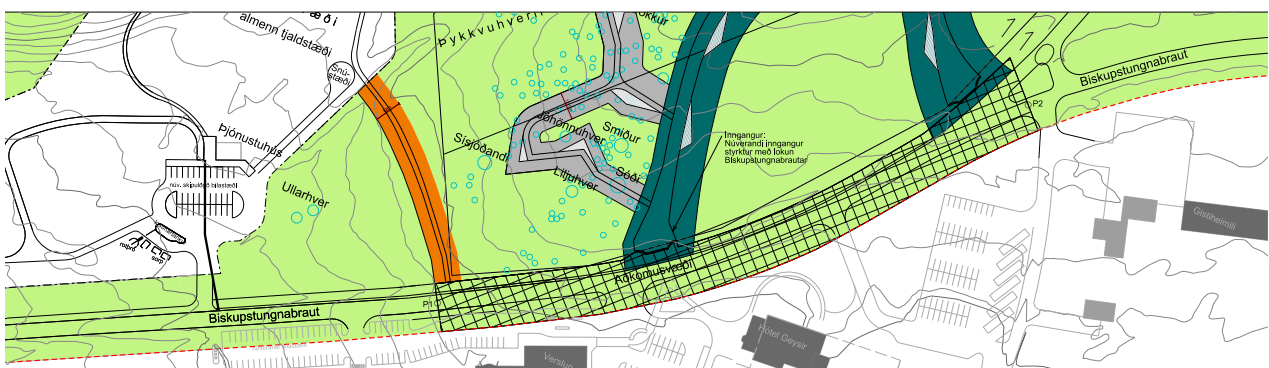
Aðalstígur

Aðalstígur svæðisins þarf að þola mikið álag. Hann er því 6-7 m breiður og lagður þar sem núverandi stígur liggur að Strokki. Gert er ráð fyrir að stígurinn verði steiptur með hitalögn til að tryggja aðgengi fyrir alla, árið um kring. Yfirborð hans verði í sömu hæð og landið umhverfis og hann markaður með daufu ljósi og leiðurum. Litur steypunnar sem notuð verður mun fella hann inn í umhverfið. Meðan á byggingarframkvæmdum stendur verður núverandi stígur aðalaðkomuleið fyrir efni og vinnutæki inn á svæðið.

Upplifunarstígar

Upplifunarstígar eða skoðunarstígar munu liggja m.a. um Þykkvuhverasvæðið, þar sem finna má fjölbreytta hvera. Stígar verða uppbyggðir á undirstöðum og svífa yfir landinu, 2,5-3 m breiðir. Undirstöður verða forsteyptar einingar sem ekki verða áberandi. Burðarbitar verða lagðir á milli undirstaðanna og gólf stíganna lagt þar ofan á.

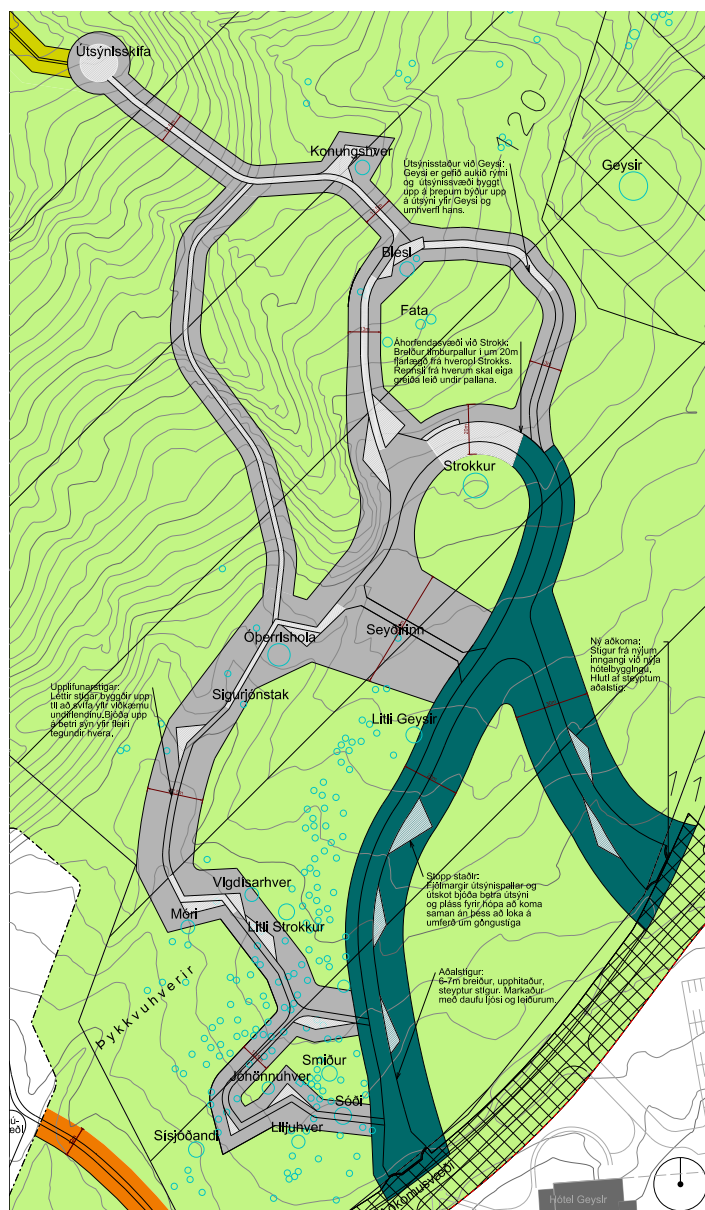
Á stígnum verður meiri bratti og minni umferð. Timburpallarnir gefa gestum möguleika á að stoppa og komast um áður lokað svæði, ganga í gegnum hveragufu og rannsaka fleiri tegundir hvera en auðsjáanlegir eru í dag. Skoðunarstígarirnir tengjast aðalstígnum frá tjaldsvæði, útsýnispöllum og göngustígum utan hverasvæðis.

Skýringarmynd 13.1. Aðkomusvæðið og tenging við þjónustusvæði.

Áhorfendasvæði við Strokk

Breiður timburpallur tekur við af aðalstíg og tengist honum. Reiknað er með að áhorfendasvæðið rúmi tvö hundruð manns og þaðan verður gott útsýni yfir Strokk og goshrinur hans. Hringurinn um Strokk er víkkaður þannig að fjarlægð frá gosopi að palli er um 20 m. Sjálfur pallurinn verður úr timbri með bekkjum. Pallurinn hvílir á stöplum og rennsli frá hverunum fyrir ofan á greiða leið undir hann.

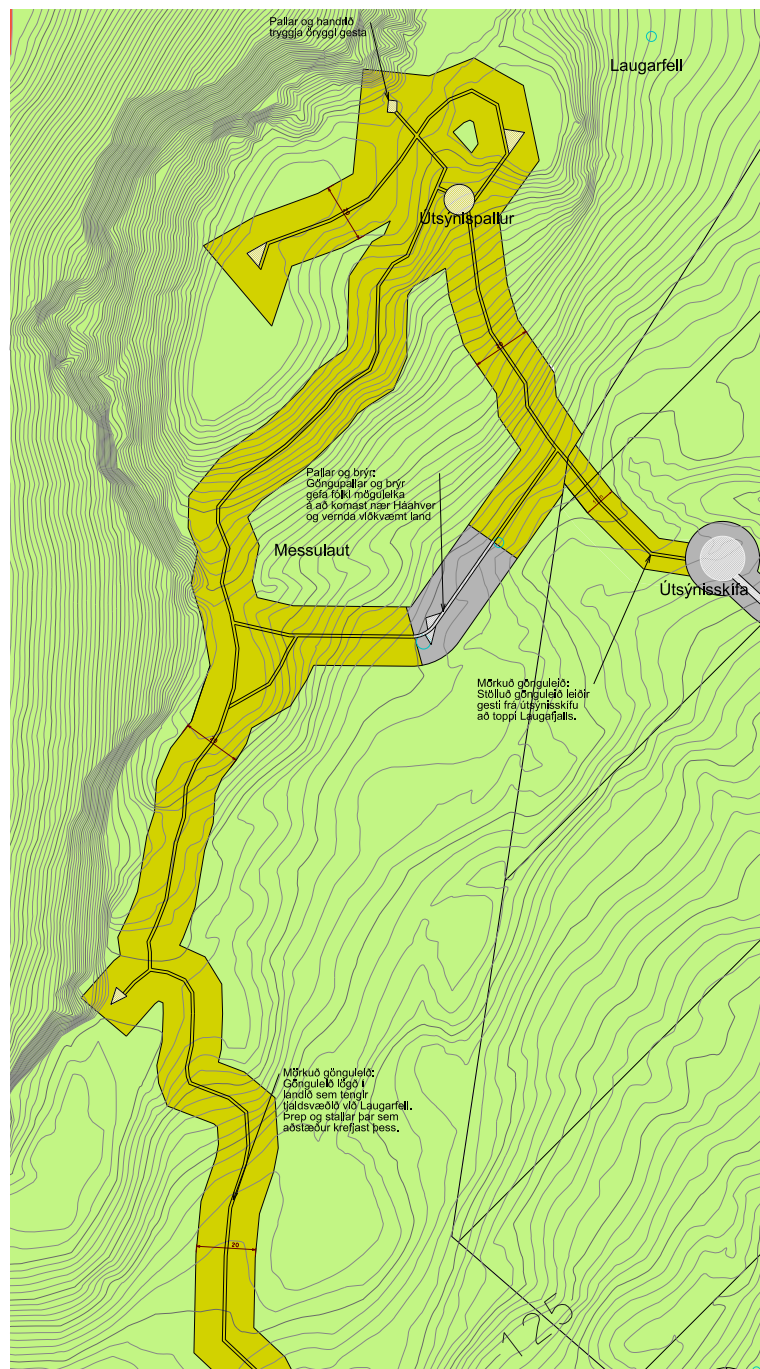
Skýringarmynd 13.2. Aðalstígur og upplifunarstígur.

Útsýnisstaður við Geysi

Gestum verður boðið að Geysi til að upplifa þekktasta goshver veraldar. Útsýnisstaður verður vestan við og ofar í hæð en Geysir (milli Strokks og Blesa). Reiknað er með sýningarbúnaði á staðnum svo hægt verði að sýna Geysi frá mismunandi sjónarhornum með hjálp myndavéla. Ennfremur verður kannað hvort koma megi fyrir glervegg eins og lagt var til í einni samkeppnistillögunni (önnur verðlaun).

Stoppstaðir

Gert er ráð fyrir fjölmörgum útsýnispöllum af mismunandi stærðum við aðalleið og á völdum stöðum á upplifunarstígunum. Við helstu útsýnisstaði er gert ráð fyrir að 50-60 manns geti staðið og hlýtt á leiðsögumann eða skoðað skýringarmyndir. Minni pallar eru út frá upplifunarstígum við staði sem ekki eru ýkja áberandi en ástæða er til að vekja athygli á.

Skýringarmynd 13.3. Gönguleið upp á Laugarfelli.

Útsýnisskífa

Kannað verður hvort útsýnisskífa verði útfærð í samræmi við eina tillöguna sem fékk viðurkenningu í samkeppninni.

Upplýsingamiðlun

Upplýsingaskilti og fræðsla við Geysi verða bæði með hefðbundnum skiltum og margmiðlun. Reiknað er með því að notaður verði QR kóði (Quick Response Code) sem nýta má í snjallsímum þar sem vísað er á sérúnnið fræðsluefni. Stefnt er að heildstæðu útlit á grafískri hönnun á skiltum og fræðsluefni í margmiðlun.

Aðrar gönguleiðir

Norðan girðingar um hverasvæðið er gert ráð fyrir tengingu upp á topp Laugarfells og gerð hringleið um toppinn sem tengist aftur niður á stíga innan hverasvæðis með útsýnispalli, enda mjög gott útsýni frá Laugarfelli. Auk þess liggur leið eftir Laugarfelli frá austri til vesturs og tengist niður á tjald- og þjónustusvæði við Geysi. Norðan við Laugarfell á sléttlendi með Laugaánni er opinber reiðleið sem er ætluð hestaferðum um svæðið utan við aðal ferðamannasvæðin.

Gönguleiðir frá toppi Laugarfells verða að mestu markaðar í landið með ofaníbúðri eða uppbyggingu í landinu. Gert er ráð fyrir tröppum upp á topp og á hluta hringleiðar á toppi Laugarfells ásamt útsýnispalli sem verður að gerð og í útliti í anda annarra uppbyggðra palla á svæðinu.

Staðsetning gönguleiða á uppdrætti eru einungis leiðbeinandi en leiðir skulu ekki vera lagðar eða byggðar fyrir utan mörk byggingarsvæða sem merkt eru á uppdrætti.

14. UMHVERFISSKÝRSLA

Samantekt umhverfismats

Geysissvæðið sem er hluti af „Gullna hringnum“ er einn fjölsóttasti áfangastaður ferðamanna á Íslandi, áætlaður fjöldi gesta 2014 er yfir 700 þúsund.

Náttúru- og þjónustumiðstöðvar fyrir ferðamenn utan þéttbýlis á verndarsvæðum á láglandi eru tilkynningarskyldar skv. lið c í 12. gr. 2. viðauka í lögum um mat á umhverfisáhrifum nr. 106/2000 og er því háð lögum um umhverfismat áætlana nr. 105/2006.

Einn megintilgangur deiliskipulags Geysissvæðisins er stefnumörkun um uppbyggingu og vernd svæðisins. Deiliskipulagið tekur tillit til umhverfisverndarsjónarmiða um að draga úr neikvæðum áhrifum á umhverfi. Bætt aðstaða og stýring á umferð um svæðin bætir umgengni og kemur í veg fyrir skemmdir á gróðri og jarðmyndunum.

Markmið deiliskipulagsins er í samræmi við stefnu og meginmarkmið aðalskipulags Bláskógabyggðar um að stuðla að skynsamlegri nýtingu auðlinda og jafnframt að tryggja vernd þess sem er sérstakt í náttúrufari og sögu svæðisins.

Tillagan er ekki talin hafa neikvæð áhrif á umhverfið. Tillagan hefur m.a. jákvæð áhrif á ferðamennsku og útivist þar sem aðgengi og öryggismál batna og fleiri ferðamenn munu heimsækja svæðið með aukinni þjónustu.

Aðferðir við umhverfismat

Við greiningu á þeim þáttum sem hugsanlega geta orðið fyrir umhverfisáhrifum var ákveðið að meta eftirfarandi umhverfisþætti:

- Áhrif á samfélag og landnotkun
- Áhrif á landslag og sjónræna þætti
- Áhrif á náttúrufar og náttúruverndarsvæði
- Áhrif á minjar, menningar- og náttúruminjar
- Áhrif á útivist og ferðamennsku
- Áhrif á hættu vegna sjóðandi hvera og öryggismál

Við greiningu á einkennum og vægi hugsanlegra umhverfisáhrifa er notast við þau hugtök sem eru skilgreind í leiðbeiningum Skipulagsstofnunar um flokkun umhverfisþátta, viðmið, einkenni og vægi umhverfisáhrifa. Við matið verður notast við þær skilgreiningar á vægi áhrifa sem fram koma í töflu hér að neðan. Hafa ber í huga nákvæmni áætlunarinnar þegar framkvæmt er mat á vægi áhrifa.

Vægi áhrifa		Skýring
Jákvæð	+	Jákvæð áhrif á umhverfispátt
Óveruleg	0	Óveruleg/óljós áhrif á umhverfispátt
Neikvæð	-	Neikvæð áhrif á umhverfispátt

Tafla 14.1. Skilgreining á vægi áhrifa við umhverfismat deiliskipulagsins.

Í töflu 14.2 eru tekin saman þau umhverfisviðmið sem lögð eru til grundvallar umhverfismati deiliskipulagsins. Þess ber þó að geta að listinn er ekki tæmandi. Umhverfisviðmið eru notuð sem mælikvarði eða sem vísir til að meta einkenni og vægi þeirra áhrifa sem deiliskipulagstillagan hefur í för með sér. Í umhverfismatinu voru búnar til 7 matsspurningar út frá þessum viðmiðum.

Stefna	Umhverfisviðmið
Lög um umhverfismat áætlana. nr. 105/2006	1. gr. Að stuðla að sjálfbærri þróun og draga úr neikvæðum umhverfisáhrifum og jafnframt að stuðla að því að við áætlunargerð sé tekið tillit til umhverfissjónarmiða.
Skipulagslög nr. 123/2010	I. kafli, 1. gr. mgr. 2 að stuðla að skynsamlegri og hagkvæmari nýtingu lands og landgæða, tryggja varðveislu náttúru- og menningarverðmæta og koma í veg fyrir umhverfisspjöll og ofnýtingu, með sjálfbærri þróun að leiðarljósi.
Aðalskipulag Bláskógabyggðar 2000-2016 Í endurskoðun	Geysissvæðið: Hverasvæðið innan girðingar er skilgreint sem náttúrusvæði. Deiliskipulagssvæðið tekur til stærra svæðis frá núv. Biskupstungnabraut yfir Laugarfell að Laugaánni að norðan. Svæðið utan náttúruverndarsvæðis er landbúnaðarsvæði en sunnan þjóðveggar tekur við þjónustusvæði vegna ferðaþjónustu. Hverasvæðið innan girðingar er undir stjórn Umhverfisstofnunar.
Lög um menningarminjar 80/2012	Skráðar friðlýstar fornleifar skv. lögum um menningarminjar nr. 80/2012. Aðrar fornleifar (minjar 100 ára og eldri, s.s. byggðarleifar, haugar, greftrunar- staðir o.s.frv.) skv. 3 gr. laga um menningarminjar nr. 80/2012.

Tafla 14.2. Umhverfisviðmið sem höfð verða til hliðsjónar.

Umhverfismat áætlunar og valkostir

Umhverfismat áætlunar felst í því að spá fyrir um líklegar breytingar á umhverfinu við framfylgd skipulagstillögunnar með hliðsjón af markmiðum, umhverfisviðmiðum og umhverfisvísnum. Í þessari umhverfisskýrslu er gerður samanburður við núllkost sem er samanburður við núverandi ástand í samræmi við núverandi aðstæður.

	UMHVERFISÁHRIF (jákvæð, óveruleg/óljós, neikvæð áhrif)
	+ 0 - Skýringar og mótvægisáðgerðir
UMHVERFISPÁTTUR	SAMFÉLAG OG LANDNOTKUN
UMHVERFISPÁTTUR	LANDSLAG OG SJÓNRÆN ÁHRIF

UMHVERFISÁHRIF (jákvæð, óveruleg/óljós, neikvæð áhrif)			
Dregur deiliskipulagið úr neikvæðum umhverfisáhrifum á svæðinu?	+		Deiliskipulagið leggur áherslu á að draga úr neikvæðum áhrifum á umhverfi, eins og stjórnláusum ágangi á landið, með því að bæta aðstöðu fyrir ferðamenn og stýra þannig umferð þeirra um svæðið. Uppbygging og frágangur stíga á að vera með þeim hætti að þeir valdi sem minnstum spjöllum, notað verður efni af staðnum eftir því sem unnt er og stígar skulu fara vel í landi og verða aðstandendum til sóma.
Gerir deiliskipulagið ráð fyrir að mannvirkjum sé haldið í lágmarki?	+	0	Deiliskipulagið leggur áherslu á að styrkja innviði á svæðinu. Gert er ráð fyrir fjölgun stíga til þess að sporna við eyðileggingu á svæðinu vegna ágangs ferðamanna á svæðinu
UMHVERFISÞÁTTUR	NÁTTÚRUFAR OG NÁTTÚRUVERNÐARSVÆÐI		
Tryggir deiliskipulagið varðveislu náttúruverðmæta?	+		Eitt meginmarkmið deiliskipulagsins er stefnumótun um uppbyggingu og vernd svæðisins með því að styrkja þá innviði sem þegar eru á svæðinu og þannig forðast að ferðamenn raski öðrum hlutum svæðisins. Gamli Geysir verður friðaður sérstaklega og aðgengi að honum verður takmarkað.
Kemur deiliskipulagið í veg fyrir umhverfisspjöll og ofnýtingu með sjálfbæra þróun að leiðarljósi?	+		Deiliskipulagið er leiðbeinandi um umhirðu og viðhald svæðisins. Stígar verða gerðir þannig að viðhald þeirra verði sem minnst og eftir föngum leitast við að nota efni af staðnum.
Gerir skipulagið ráð fyrir framkvæmdum sem spilla jarðmyndum, gróðri eða fuglalífi?		0	Deiliskipulagið gerir ráð fyrir því að fyrst og fremst verði byggðir göngustígar fyrir ferðamenn. Upplýsingaskilti og merkingar verða bætt til þess að auka ánægju ferðamanna við heimsókn á svæðið. Lögð er áhersla á að við framkvæmdir verði litið til þess að spilla ekki jarðmyndum og gróðri.
UMHVERFISÞÁTTUR	MINJAR		
Tryggir deiliskipulagið varðveislu menningarverðmæta?	+		Skráðar hafa verið minjar í og við deiliskipulagssvæðið. Deiliskipulagið leggur áherslu á að minjum sé ekki raskað frekar og þeim forðað frá raski.

		UMHVERFISÁHRIF (jákvæð, óveruleg/óljós, neikvæð áhrif)	
UMHVERFISÞÁTTUR		ÚTIVIST OG FERÐAMENNSKA	
Tekur deiliskipulagið tillit til gildi svæðisins fyrir ferðapjónustuna?	+		Deiliskipulagið skilgreinir aðkomu og gönguleiðir, áningarstaði og þjónustusvæði til þess að bæta aðstöðu til útivistar á svæðinu í heild. Enn fremur er eitt af markmiðum deiliskipulagsins að tryggja öryggi ferðamanna innan svæðisins m.a. með stígagerð.
UMHVERFISÞÁTTUR		HÆTTA OG ÖRYGGISMÁL	
Tekur deiliskipulagið tillit til öryggis ferðamanna? Sér í lagi vegna sjóðandi hvera?	+		Deiliskipulagið leggur til að nýjar gönguleiðir verði lagðar þannig að ekki skapist hættu þrátt fyrir sjóðandi hveru á öllu svæðinu

Tafla 14.3. Umhverfisviðmið sem höfð verða til hliðsjónar við gerð umhverfisskýrslu.

Niðurstaða umhverfismats

Niðurstaða mats er að deiliskipulagið hefur jákvæð áhrif á minjar, útivist og ferðamennsku. Áhrif á náttúrufar, náttúruverndarsvæði, landslag og sjónræn áhrif eru jákvæð eða óljós þar sem reynt verður að styrkja núverandi innviði á svæðinu og bæta tengsl við þjónustumiðstöð fyrir ferðamenn. Unnið verður hættumat vegna umgengni við hveru. Uppbygging innviða miðar að því að gestir á svæðinu njóti fyllsta öryggis.

15. HEIMILDASKRÁ

1. Aðalskipulag Biskupstunga 2000-2016 – Bláskógabyggð með áorðnum breytingum apríl 2014.
2. Skipulagsstofnun , heimasíða skipulagsvefsjá samþ.deiliskipulög.
3. Skipulagslög nr. 123/2010.
4. Byggingarreglugerð nr.112/2012.
5. Lög nr. 105/2006 um umhverfismat áætlana.
6. Lög nr. 106/2000 um mat á umhverfisáhrifum.
7. Lög nr. 80/2012 um menningarminjar.
8. Lög nr. 44/1999 um náttúruvernd.
9. Lög nr. 64/1994 um vernd, friðun og veiðar á villtum fuglum og spendýrum.
10. Náttúrufræðistofnun Íslands 1996. Válisti 1. Plöntur. Náttúrufræðistofnun Íslands. Reykjavík.
11. Náttúrufræðistofnun Íslands 1996. Válisti 2. Fuglar. Náttúrufræðistofnun Íslands. Reykjavík.
12. Náttúruverndarráð 1996. Náttúruminjasrá 7. útgáfa. Náttúruverndarráð. Reykjavík.
13. Skipulagsstofnun 2005. Leiðbeiningar um flokkun umhverfispáttá, viðmið, einkenni og vægi umhverfisáhrifa.
14. Skipulagsstofnun 2007. Leiðbeiningar um umhverfismat áætlana.
15. „Um jarðfræði Geysis og nágreinnis“. Greinargerð. Dr. Helgi Torfason jarðfræðingur 2014.
16. Geysir í Haukadal „Afstaða hverasvæðis og yfirborðsummerki“. Greinargerð HETO 2013-01. Dr. Helgi Torfason.
17. „The Great Geysir“ bæklingur fyrst gefin út 1985 – nýjasta útgáfa 2010. Dr. Helgi Torfason.
18. Vegagerðin 2014. Könnun á nýrri veglínu fyrir Biskupstungnabraut sunnan byggða á Geysi.
19. Lóðarblað fyrir Hverasvæði í Haukadal ásamt eignahlutalýsingu. Pétur H.Jónsson október 2011.
20. Anna Dóra Sæþórsdóttir. Polmörk ferðamanna á átta ferðamannastöðum. Sumarskýrsla 2014, ófullgert handrit.

VIÐAUKI I. FRAMTÍÐARSÝN TIL SKÝRINGAR

ÁHRIF BREYTTAR AÐKOMU AÐ SVÆÐINU

Geysissvæðið sem er hluti af „Gullna hringnum“ er einn fjölsóttasti áfangastaður ferðamanna á Íslandi. Í samkeppnistillögu frá 2014 var lagt til að flytja Biskupstungnabrautina suður fyrir þjónustubyggðina. Núverandi aðstæður eru þannig að ferðamenn þurfa að þvera Biskupstungnabraut á leið sinni frá þjónustusvæðinu að hverasvæðinu.

Vegagerðin hefur gert tillögu að 6 veglínunum sem taldar eru koma til greina. Sumar tillögurnar að nýrri veglínu fara frá núverandi vegi vestan við Neðri Dal og tengjast núverandi veg við Kjóastaði (sjá mynd 8). Farið yfir norðanverða Almennina sem er svæði á náttúruminjasrá. Aðrar tillögur liggja í þrengri boga frá brúnni á Laugaá suður og austur að Tungufljóti eftir flugvelli að veginum austan við Tungufljót.

Fram kom á íbúafundi í janúar s.l. að þrjár tillögur þykja álitlegar samkvæmt umsögn sérfræðinga og gera lítinn usla í umhverfinu. Mótun nýrrar legu er nú í höndum sveitarstjórnar Bláskógabyggðar og vinnuhóps sem vinnur að endurskoðun aðalskipulags Bláskógabyggðar.

Færsla vegarins og gerð nýrra vegtenginga að þjónustusvæðinu mun skilja að ökutæki og gangandi vegfarendur í framtíðinni og minnka ónauðsynlega umferð um þjónustusvæðið. Núverandi vegur um svæðið gæti nýst áfram sem tenging inn á þjónustusvæði og sem gönguleið fyrir gesti.

Ný lega Biskupstungnabrautar, ef af verður, mun gefa Geysissvæðinu heilsteypari mynd og stuðla að auknu öryggi gesta á svæðinu. Jákvað viðbrögð eftir frumkynningu á hugmyndum Vegagerðar þarf að leiða til frekari útfærslu á flutningi Biskupstungnabrautar. Vinna þarf að framgangi hugmyndarinnar í sátt við íbúa á öllu svæðinu. Áhrif uppbyggingar og aðstöðu innan þjónustusvæðisins við Geysi þarf að endurmeta í samræmi við flutning veglínu. Það er framtíðarsýn og ekki viðfangsefni þessa deiliskipulags.

FORSENDUR HÖNNUNAR VEGLÍNA – ÚR GREINARGERÐ VEGAGERÐARINNAR

Nokkrar frumdragalínur vegna Biskupstungnabrautar. Hönnuður fékk í hendurnar tvær pdf-myndir af hugsanlegum veglínunum. Annars vegar frá Einari E. Sæmundsen Landmótun og hins vegar frá Kristjáni Kristjánssyni. Fyrirmælin voru að koma þessum tillögum á teikningu og koma með 3-4 tillögur að veglínunum sem væru á svipuðum slóðum.

Landmódel frá landmælingum var hrálíkan og þ.a.l. nokkuð gróft. Aðstæður á staðnum voru ekki skoðað en skv. módeli og loftmyndum er landsvæðið nokkuð slétt utan austasta hlutans þar sem eitthvað þarf að lyfta sér upp til að tengjast núverandi vegi (ca. 30 m).

Vitneskju um efnismál liggja ekki fyrir þ.e. hvort eitthvað efni er þarna til að nota í fyllingar og hvort ástæða er til að reyna að beina veginum að einhverjum sérstökum svæðum til að víkka út skeringar á hugsanlegum efnistökusvæðum. Upplýsingar um það hvort forðast eigi einhver svæði t.d. vegna mýrarsvæða eða annars liggja ekki fyrir. Þyrfti að greina umferðarflæði m.t.t. vegamóta og þarfar á hringtorgum.

Ekki er vitað hver hugsunin með núverandi brú yfir Tungufljót er. Á hún að fara eða vera. Það skiptir máli vegna tenginga við Brú og Brúarhvam og eins tengingar við Geysissvæðið austan megin. Á þessu stigi ekki skoðað þau mál.

Grunnhugsunin var að hafa mjúka veglínu með stórum bogum þar sem ekki virðist ástæða til að þræða einhverjar vissar slóðir. Varðandi tengingu við núverandi veg vestan megin sýnist mér að hún sé best staðsett á þeim slóðum sem hugmyndir KK og Einars gera ráð fyrir. Austari tengingin er aftur á móti opnari. Hef engar upplýsingar um heppileg brúarstæði yfir Tungufljót.

TILLÖGUR AÐ VEGLÍNUNUM:

Lína 101 - er tillaga Einars (hafði einungis pdf-teikningu til að fara eftir) Sú leið er með þremur hringtorgum sem væntanlega auðvelda umferðarflæði en spurning hvort ekki sé full vel í lagt að vera með mið hringtorgið. Frumskoðun á hæðarlegu lítur ágætlega út mesti langhalli er um 3,6%. Eftir er að skoða sniðhalla þar sem langhalli er frekar lítill. Eins hefur lítils háttar tilfærsla á plan eða hæðarlegu (til að ná í efni í fyllingar) lítið verið skoðuð. Lengd línunnar er um 4.000 m.

Lína 201 - er tillaga KK (hafði einungis pdf-teikningu til að fara eftir). Veit svo sem ekki hvað hann var með í huga en ég er ekkert búinn að velta fyrir mér tengingum þar. Frumskoðun á hæðarlegu lítur ágætlega út, mesti langhalli er um 3,0%. Eftir er að skoða sniðhalla þar sem langhalli er frekar lítill. Eins hefur lítills háttar tilfærsla á plan eða hæðarlegu (til að ná í efni í fyllingar) lítið verið skoðuð. Lengd línunnar er um 5.900 m. Þykir álitleg.

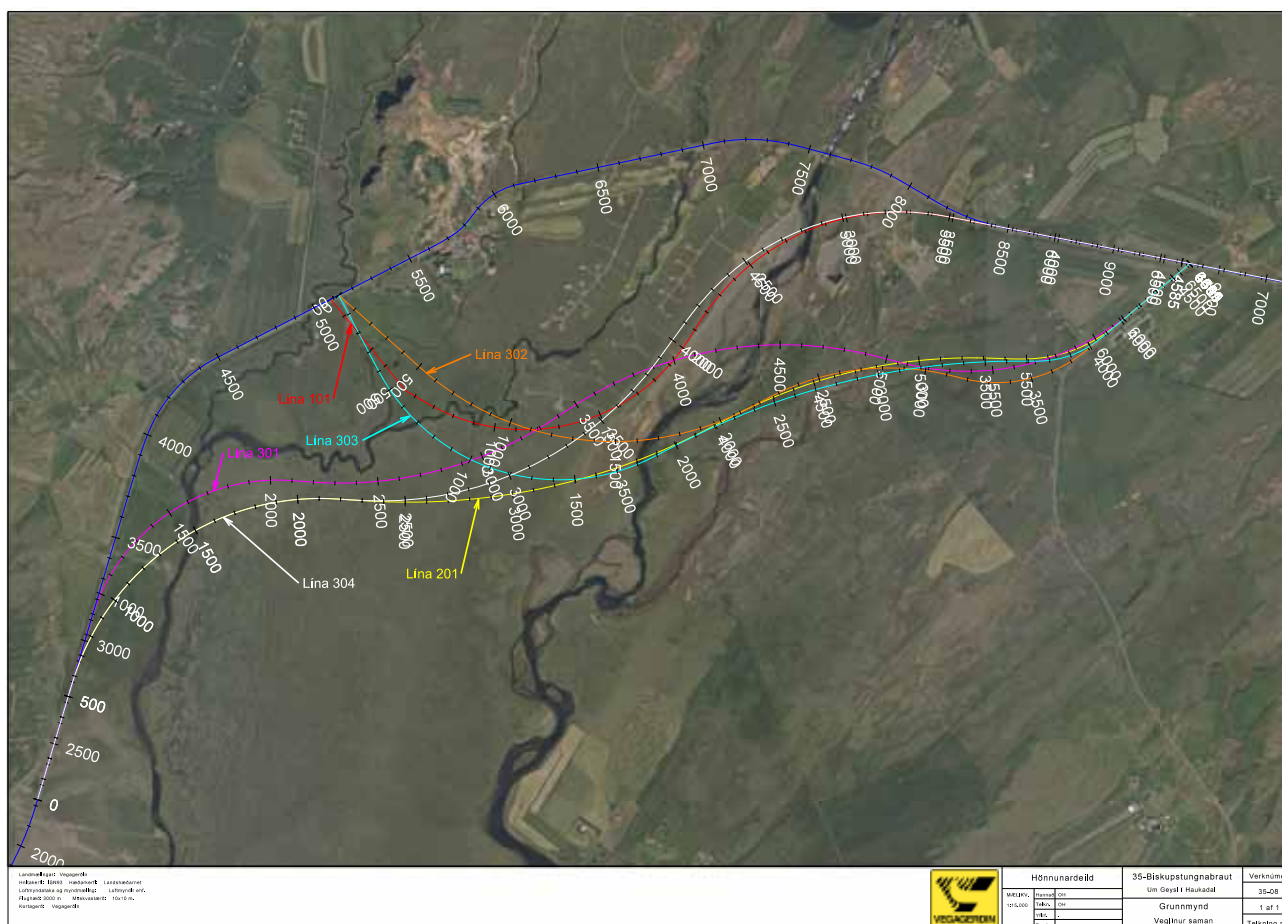
Lína 301 - Leið sem liggur aðeins norðar en lína 201 en byrjar og endar á svipuðum slóðum. Hún fer kannski full nálægt sumarhúsum. Frumskoðun á hæðarlegu lítur ágætlega út, mesti langhalli er um 3,5%. Eftir er að skoða sniðhalla þar sem langhalli er frekar lítill. Eins hefur lítills háttar tilfærsla á plan eða hæðarlegu (til að ná í efni í fyllingar) lítið verið skoðuð. Lengd línunnar er um 5.400 m.

Lína 302 – Leið sem byrjar á svipuðum stað og lína 101 en endar á svipuðum slóðum og lína 201. Frumskoðun á hæðarlegu hefur ekki farið fram en reikna má með að hún sé sambland af hæðarlegum 101 og 201. Eftir er að skoða sniðhalla þar sem langhalli er frekar lítill. Eins hefur lítills háttar tilfærsla á plan eða hæðarlegu (til að ná í efni í fyllingar) lítið verið skoðuð. Lengd línunnar er um 4.400 m.

Lína 303 – Leið sem byrjar á svipuðum stað og lína 101 en endar á svipuðum slóðum og lína 201 og liggur aðeins vestar en lína 302 og þar með lengra frá sumarbústöðum. Frumskoðun á hæðarlegu hefur ekki farið fram en reikna má með að hún sé sambland af hæðarlegum 101 og 201. Eftir er að skoða sniðhalla þar sem langhalli er frekar lítill. Eins hefur lítills háttar tilfærsla á plan eða hæðarlegu (til að ná í efni í fyllingar) lítið verið skoðuð. Lengd línunnar er um 4.600 m. Þykir álitleg.

Lína 304 – Leið sem byrjar á svipuðum stað og lína 201 en endar á svipuðum slóðum og lína 101. Frumskoðun á hæðarlegu hefur ekki farið fram en reikna má með að hún sé sambland af hæðarlegum 101 og 201. Eftir er að skoða sniðhalla þar sem langhalli er frekar lítill. Eins hefur lítills háttar tilfærsla á plan eða hæðarlegu (til að ná í efni í fyllingar) lítið verið skoðuð. Lengd línunnar er um 5.500 m.

(Samantekt á aðsendum gögnum af EES 6.01.2015.)

Mynd 15.1. Tillögur Vegagerðarinnar að breyttri legu Biskupstungnabrautar við Geysi, gerð í des 2014.